

STRATEGIA ROZWOJU GMINY KŁODAWA

NA LATA 2015 – 2025

KŁODAWA, 2015

OPRACOWANIE

AUTORZY:

Dariusz Kałużny

Olga Frońda

Justyna Janczak

ADRES BIURA:

NUVARRO Sp. z o. o.

ul. Reymonta 23, Posada

62-530 Kazimierz Biskupi

tel. (63) 233 00 15

e-mail: biuro@nuvarro.pl

Spis treści

Wstęp	4
Metodologia i etapy powstania	5
Etapy realizacji	5
Położenie geograficzne	15
Demografia	19
Środowisko przyrodnicze i warunki klimatyczne	20
Złoża naturalne w gminie Kłodawa	21
Gospodarka i rynek pracy	22
Środowisko społeczne	24
Mieszkalnictwo	25
Edukacja	25
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	28
Kultura i turystyka	29
Infrastruktura techniczna	33
Infrastruktura wodociągowa	34
Infrastruktura kanalizacyjna	35
Gospodarka odpadami	35
Zaopatrzenie w ciepło	36
Transport i komunikacja	36
Perspektywy i kierunki rozwoju gminy Kłodawa	39
Analiza SWOT	40
Wizja	42
Schemat układu celów	43
Cel strategiczny	44
Cele operacyjne	44
Działania	45
Potencjalne źródła finansowania planowanych działań	56
System monitorowania i ewaluacji Strategii	69
Materiały źródłowe	70
Spis tabel i rysunków	70

Wstęp

Misją i celem nadrzędnym samorządu gminnego jest prowadzenie długofalowej polityki zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego, której efektem końcowym jest wzrost jakości życia mieszkańców. Zgodnie z ustawą o samorządzie terytorialnym zadaniem gminy jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty. W szczególności są to działania związane m.in. z:

- zagospodarowaniem przestrzennym gminy,
- dbaniem o właściwy stan infrastruktury drogowej, kanalizacyjnej, wodociągowej,
- zapewnieniem lokalnego transportu zbiorowego,
- ochroną zdrowia,
- pomocą społeczną,
- edukacją, prowadzeniem placówek szkolnych,
- zapewnieniem porządku publicznego.

Za realizację Strategii odpowiada samorząd gminny, który przygotowuje plan budżetowy i zabezpiecza środki na realizację zadań. W oparciu o dostępną wiedzę przygotowwany jest harmonogram działań z uwzględnieniem kosztów i czasu realizacji. Strategia rozwoju stanowi źródło informacji o stanie danej gminy. Pełni także funkcję bazy danych dla potencjalnych przedsiębiorców zainteresowanych ulokowaniem inwestycji na terenie danej gminy. Niewątpliwie o sytuacji w gminie świadczą podejmowane przez jej mieszkańców inicjatywy obywatelskie, bliskość kluczowych dróg, przebiegające linie kolejowe, dostęp do sieci gazowej, ciepłowniczej, a także warunki do rozwoju energetyki odnawialnej.

Celem Strategii jest przyjęcie założeń, które pozwolą gminie rozwijać się w oparciu o jej mocne strony. Miernikiem osiągnięcia celu nadrzędnego jest wzrost dochodów lokalnego budżetu. Istotne jest, by gmina miała plan, który będzie realizować w perspektywie najbliższych 10 lat. Ważne jest także, aby zachowywać wewnętrzną

spójność, rozumiejąc to w ten sposób, że wartości pracowników jednostek samorządu terytorialnego nie powinny znacznie odbiegać od przyjętych wartości lokalnej społeczności.

Metodologia i etapy powstania

W trakcie opracowywania Strategii Rozwoju dla Gminy Kłodawa został zastosowany model ekspercko-partycypacyjny, który oznacza, że dla celów przygotowania Strategii wykorzystuje się wiedzę ekspertów zewnętrznych. Jednocześnie proces budowy Strategii został oparty o prowadzone „warsztaty strategiczne”, gdzie zostały przedyskutowane najważniejsze problemy – od tego rozpoczęto przygotowanie Strategii. Przeprowadzona analiza SWOT pozwoliła dojść do planowanych rozwiązań.

Etapy realizacji

- I. Diagnoza stanu – stan miasta i gminy Kłodawa w roku 2015 na podstawie danych statystycznych i danych pochodzących z zasobów gminy.
- II. Warsztaty strategiczne I – problemy i analiza SWOT.
- III. Warsztaty strategiczne II – wyznaczenie potencjalne kierunki dalszych prac rozwojowych
- IV. Warsztaty strategiczne III – sformułowanie wizji i celów strategicznych gminy Kłodawa.

IV a. Praca ekspercka z uwzględnieniem istotnych dokumentów strategicznych na poziomie powiatowym, wojewódzkim i krajowym oraz ważnych dokumentów dotyczących inteligentnych specjalizacji w Wielkopolsce, a także inteligentnych specjalizacji w Polsce.

IV b. Analiza bezpośredniego otoczenia gminy Kłodawa: powiatów sąsiadujących z terenu województwa wielkopolskiego – powiat koniński i powiat turecki oraz powiatów z województwa kujawsko-pomorskiego i łódzkiego.

IV c. Przeprowadzone spotkania z ekspertami reprezentującymi „dobre praktyki” rozwoju opartego o przedsiębiorczość i funkcjonowanie Specjalnej Strefy Ekonomicznej, utworzenie Parku Przemysłowego oraz pokazującymi możliwości

funkcjonowania Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w celu zobrazowania możliwości i korzyści inwestycji zewnętrznych i inwestycji wewnętrznych.

IV d. Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny (WRPO) jako szansa w okresie najbliższych lat.

Prace związane z powstaniem Strategii Rozwoju rozpoczęły się pod koniec września 2015 roku spotkaniem z Burmistrzem Kłodawy i podpisaniem umowy. Pierwsze warsztaty odbyły się w dniu 29 października 2015 roku i prowadził je lokalny ekspert. Były to warsztaty z udziałem radnych, pracowników placówek publicznych, uczniów, nauczycieli, sołtysów, przedstawicieli organizacji społecznych oraz organizacji przedsiębiorców. Przeprowadzono wtedy analizę najważniejszych problemów w gminie, dokonano także analizy mocnych, słabych stron, a także szans i zagrożeń w gminie. Poruszono też kwestię możliwości powstania specjalnych przestrzeni dla rozwoju przedsiębiorczości i nowych inwestycji na terenie gminy Kłodawa. W dalszej części prac nad Strategią w dniu 6 listopada 2015 roku odbyło się osobne spotkanie Wykonawcy dokumentu z Burmistrzem Kłodawy oraz Prezesem Kopalni Soli „Kłodawa” S.A. na temat planów rozwoju gminy i Kopalni Soli w celu znalezienia wspólnych obszarów do współpracy.

Drugie warsztaty odbyły się w dniu 18 listopada 2015 roku. Rozpoczęły się one od prezentacji eksperta zewnętrznego dotyczącej metod i rezultatów działań wspierających przedsiębiorczość i inwestycje na przykładzie rozwoju przemysłowego Mielca. Wystąpił wtedy Ireneusz Drzewiecki – wieloletni członek Zarządu Agencji Rozwoju Regionalnego MARR SA w Mielcu, współtwórca zasad finansowania budowy i zarządzający Mieleckim Parkiem Przemysłowym (MPP) oraz Inkubatorem Nowych Technologii IN-TECH. Przedstawił on historię rozwoju instrumentów wsparcia jakimi mogą posłużyć się mieszkańcy gminy Kłodawa w celu podniesienia atrakcyjności gminy dla przedsiębiorców i przedsiębiorczości. W drugiej części Dariusz Kałużny – ekspert lokalny z Centrum Innowacji NUVARRO – wskazał przedstawicielom mieszkańców tematy, nad którymi warto zastanowić się w dalszej pracy nad Strategią. Były to:

- program wspierania przedsiębiorczości,
- rozwój ciepła sieciowego i gazyfikacja w gminie Kłodawa,

- składowanie odpadów w wyrobiskach w Kopalni Soli „Kłodawa” S.A.

W dniu 14 grudnia 2015 roku odbyło się wspólne spotkanie Burmistrza Kłodawy, Prezesa Zarządu Kopalni Soli „Kłodawa” S.A. i eksperta lokalnego dotyczące możliwości wzajemnej współpracy w zakresie rozwoju gminy Kłodawa.

Ostatnie warsztaty strategiczne w Urzędzie Miasta i Gminy Kłodawa odbyły się w dniu 15 grudnia 2015 roku i były poświęcone budowaniu wizji i celów strategicznych do roku 2025. Na zakończenie warsztatów odbyło się spotkanie z ekspertem zewnętrznym Dorotą Lombardi – przedstawicielem Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej, która przedstawiła zasady funkcjonowania instrumentu wsparcia dla inwestycji w gminach oraz zaprezentowała zasady współpracy specjalnych stref ekonomicznych z gminami. Na podsumowanie ekspert wskazał pośrednie korzyści inwestycji w strefie w postaci dodatkowych miejsc pracy: jedno miejsce pracy w ŁSSE generuje 2-3 miejsca pracy poza strefą. Podkreślono także pośrednie korzyści funkcjonowania SSE, jak choćby powstawanie dodatkowej infrastruktury edukacyjnej.

Podczas warsztatów uczestnicy zaproponowali zapisy do wizji gminy Kłodawa w roku 2025. Przedyskutowali potencjalne cele strategiczne związane z gospodarką, infrastrukturą i „jakością życia”. Podczas spotkania ekspert lokalny dokonał porównania gminy Kłodawa z kilkoma wybranymi, podobnymi gminami miejsko-wiejskimi z terenu powiatów konińskiego i tureckiego w województwie wielkopolskim oraz powiatów włocławskiego w kujawsko-pomorskim oraz poddębickiego i kutnowskiego w województwie łódzkim. W trakcie pierwszej części warsztatów omówiona została wizja Kłodawy w 2025 roku. Uwzględnione zostały w niej następujące propozycje: rozbudowa dróg, gazyfikacja gminy, wzrost ilości przedsiębiorstw, ekologiczność gminy, rozwój turystyki i rekreacji oraz reakcja na potrzeby seniorów. W celach związanych z gospodarką grupa robocza podawała: utrzymanie kopalni, pozyskanie inwestorów zewnętrznych, zwiększenie ilości miejsc pracy, nastawienie na rolnictwo i przetwórstwo owocowo-warzywne. W „jakości życia” pojawiła się infrastruktura kulturalna i rekreacyjno-sportowa (kino, kawiarnie i restauracje, basen, hala sportowa). W trakcie spotkania przedyskutowano także okoliczności istnienia kopalni i jej dalszego funkcjonowania w oparciu o istniejące złoża soli, ale także możliwości składowania odpadów przemysłowych. W tym momencie nikt nie zastanawia się nad tym co stanie się z rynkiem

pracy w Kłodawie w chwili gdy kopalnia przestanie funkcjonować. W celach związanych z infrastrukturą proponowano: rozwój budownictwa wielorodzinnego, poprawę jakości wody, budowę nowoczesnej instytucji kultury, poprawę infrastruktury socjalnej oraz budowę ośrodków sportowych na wsi. Przedstawiono uczestnikom plan budowy infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, który przewidziany jest na najbliższe 5 lat. Według mieszkańców, ze względu na jakość życia, bardzo ważne jest: powstanie miejsc pracy, stabilność finansowa, rozbudowa i modernizacja dróg, zaspokajanie potrzeb rekreacyjnych, kulturalnych i edukacyjnych, a także aktywny tryb życia.

Strategia Rozwoju gminy Kłodawa wpisuje się w priorytety:

1. Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030.

Dokument, w którym zostały określone najważniejsze trendy, wyzwania i scenariusze rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, a także kierunki przestrzennego zagospodarowania, z uwzględnieniem zasady zrównoważonego rozwoju i przygotowane na okres co najmniej 15 lat. Strategia Rozwoju powstała w odpowiedzi na kryzys finansowy, dotkliwie odczuwalny w 2009 roku. Niezbędne jest zbudowanie przewagi konkurencyjnej oraz dążenie do poprawy jakości życia mieszkańców. Dokument składa się z części diagnostycznej oraz charakterystyki proponowanych kierunków interwencji. Obejmuje długookresową perspektywę czasową do 2030 roku, stąd też powinien być modyfikowany ze względu na zmieniające się warunki makroekonomiczne. O możliwych scenariuszach rozwoju Polski decydują czynniki demograficzne, technologiczne, warunki środowiskowe, dostępne zasoby złóż naturalnych. Podstawowym elementem wzmocnienia konkurencyjności Polski jest innowacyjność oraz skuteczne powiązanie sektora nauki i biznesu w celu realizacji spójnych przedsięwzięć. Źródłem wzrostu zamożności społeczeństwa w perspektywie długookresowej jest niezmiennie praca, oszczędności, inwestycje oraz podnoszenie wydajności.

2. Strategii Rozwoju Kraju 2020

Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju (ŚSRK) określa najważniejsze cele strategiczne do 2020 roku. Stanowi element nowego systemu zarządzania krajem, którego zasady zostały określone w znowelizowanej ustawie z dnia 6 grudnia 2006r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Odbiorcami Strategii są nie tylko organy administracji

publicznej, ale także środowiska społeczne i gospodarcze, które uczestniczą w procesach rozwojowych i mogą je wspomagać zarówno na szczeblu centralnym, jak i regionalnym. ŚSRK zawiera działania wraz z harmonogramem oraz źródłami finansowania. Wyznacza cele i kierunki rozwoju ograniczające lub eliminujące bariery wzrostu społeczno-gospodarczego, a także wskazuje na istotną rolę samorządu terytorialnego we wzmacnianiu potencjału regionalnego.

Wizja Polski 2020

Polska w roku 2020 to: aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka i sprawne państwo.

Zasadniczą rolę w rozwoju Polski odegrają przekształcenia instytucjonalne, usprawniające działanie instytucji publicznych oraz wzmacniające rolę kapitału społecznego. Jednak efekty związane z realizacją tych działań mogą być widoczne dopiero w dłuższej perspektywie czasu. Celem głównym Strategii jest wzmocnienie potencjału gospodarczego, społecznego i instytucjonalnego zapewniającego szybszy i bardziej zrównoważony rozwój oraz poprawę jakości życia ludności. Miernikiem osiągnięcia celów Strategii jest wzrost poziomu PKB na 1 mieszkańca w 2020r., wzrost kapitału ludzkiego, udział gospodarki opartej na wiedzy oraz dostęp do nowoczesnej infrastruktury.

3. Strategii Rozwoju Polski Zachodniej 2020

Dokument Strategii Rozwoju Polski Zachodniej 2020 obejmuje pięć województw: dolnośląskie, lubuskie, opolskie, wielkopolskie oraz zachodniopomorskie. Obszar Polski Zachodniej charakteryzuje korzystne położenie na trasie ważnych szlaków tranzytowych, bliskość rozwiniętych rynków zbytu, znacząca rola punktów węzłowych transportu morskiego oraz dobry dostęp do infrastruktury lotniczej. W regionie występuje stosunkowo duże zróżnicowanie branżowe z dominującym udziałem przemysłu motoryzacyjnego i meblarskiego. W Strategii zostały określone mocne strony oraz szanse rozwojowe dla Polski Zachodniej. Celem nadrzędnym jest wzrost konkurencyjności makroregionu, poprzez osiągnięcie celów szczegółowych: zwiększenie integracji przestrzennej i funkcjonalnej makroregionu, budowę oferty gospodarczej makroregionu, wzmocnienie potencjału naukowo-badawczego makroregionu.

Za realizację Strategii odpowiada minister właściwy do spraw rozwoju regionalnego oraz zarządy pięciu województw. We wdrażaniu Strategii kluczową rolę odgrywają jednostki samorządu terytorialnego na szczeblu lokalnym. Monitoring Strategii powinien się odbywać w oparciu o przyjęty zestaw wskaźników, umożliwiając szybką reakcję w przypadku pojawienia się odchyłeń.

4. Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku

Strategia obejmuje działania, za które odpowiada Samorząd Województwa i na które ma wpływ. Zadaniem nadrzędnym jest realizacja skutecznej polityki wewnątrzregionalnej w odniesieniu do wszystkich gmin i powiatów z województwa wielkopolskiego. Sformułowana wizja przedstawia Wielkopolskę w 2020 roku jako region inteligentny, innowacyjny i spójny.

Przygotowanie Strategii poprzedzono diagnozą społeczno-gospodarczą w obszarze:

- I. Zagospodarowania przestrzennego
- II. Środowiska przyrodniczego i energii
- III. Infrastruktury komunikacyjnej i wymiany towarowej
- IV. Gospodarki i jej otoczenia
- V. Rolnictwa i obszarów wiejskich
- VI. Mieszkańców, kapitału inteligentnego i zatrudnienia
- VII. Sfery społecznej
- VIII. Metropolii poznańskiej i jej relacji z regionem
- IX. Zróżnicowania wewnątrzregionalnego

Prężnie i silnie rozwijająca się gospodarka w regionie nie wystarczy, by utrzymać przewagę konkurencyjną w perspektywie długoletniej. Konieczne jest wyłonienie cech wielkopolskiej gospodarki na podstawie, których można budować trwałe i konkurencyjne wzrost. Gospodarka powinna się rozwijać w oparciu o inteligentne specjalizacje. Szansę dla Wielkopolski tworzą:

1. Środowisko
2. Sektor żywnościowy
3. Sektory kreatywne
4. Technologie.

W konsekwencji podejmowane działania powinny prowadzić do zrównoważonego rozwoju gospodarczego respektując wymienione niżej zasady:

1. Efektywności ekonomicznej
2. Troski o środowisko
3. Równowagi społecznej
4. Równowagi funkcjonalnej.

Sformułowana misja, cel nadrzędny, cele strategiczne i operacyjne są ze sobą powiązane i realizują zasady polityki horyzontalnej.

5. Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski na lata 2015 – 2020

Dokument stanowi kontynuację pierwszej Strategii Innowacji dla Wielkopolski z 2004r. i jej dalszych aktualizacji. W ramach powstałego opracowania sformułowano misję i wizję oraz koncepcję polityki innowacyjnej. Zaprezentowano także programy strategiczne, system wdrażania, opis monitoringu oraz ewaluację efektów. Dokumentem wykonawczym Strategii są roczne Plany Działań dla Regionalnej Strategii Innowacji dla Wielkopolski. Koordynatorem i organem integrującym jest Samorząd Województwa Wielkopolskiego. Do podmiotów regionalnego systemu innowacji zaliczono: samorządy lokalne, jednostki naukowo-badawcze a także instytucje otoczenia biznesu. Prowadzone przez podmioty działania powinny być spójne.

Programy niezbędne do wdrożenia Strategii zostały wskazane poniżej.

1. Innowacyjny urząd
2. Innowacyjne przedsiębiorstwa

3. Skuteczne instytucje otoczenia biznesu

4. Edukacja dla innowacji

5. Proinnowacyjny samorząd lokalny

6. Wielkopolska Agenda Cyfrowa

6. Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego

Plan Zagospodarowania Przestrzennego stanowi źródło informacji o planowanych inwestycjach na poziomie lokalnym i ponadlokalnym na obszarze województwa wielkopolskiego, szczególnie w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacji. Plan Zagospodarowania Przestrzennego jest spójny z pozostałymi strategicznymi dokumentami na szczeblu województwa i kraju. Zaplanowany horyzont czasowy Planu odnosi się do 2020 roku. Zakres rzeczowy dokumentu zawiera: podstawowe elementy sieci osadniczej województwa i ich powiązania komunikacyjne oraz infrastrukturalne o znaczeniu regionalnym i ponadregionalnym, kierunki powiązań transgranicznych, system obszarów chronionych, w tym obszary ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego, rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, obszary problemowe wraz z zasadami ich zagospodarowania oraz obszary metropolitalne, obszary wsparcia, obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi, granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych, obszary występowania udokumentowanych złóż kopalin.

7. Koncepcją Przestrzennego Zagospodarowania Kraju

Najważniejszy dokument strategiczny, który określa kierunki i cele polityki przestrzennej Polski. Wszelkie uwarunkowania prawne określa ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 27 marca 2003 roku. Do elementów struktury przestrzennej zalicza się infrastrukturę techniczną, społeczną, gospodarczą, sieć osadniczą, krajobraz przyrodniczy i kulturowy oraz powiązania funkcjonalne. Cechą polskiej polityki przestrzennej są: konkurencyjność i innowacyjność, bogactwo i różnorodność biologiczna, bezpieczeństwo, spójność wewnętrzna oraz ład przestrzenny. Polityka przestrzenna kraju podlega zbiorowi zasad uregulowanych w polskim i europejskim prawodawstwie. Kluczowe zasady to: ustrojowa zasada trwałego i zrównoważonego rozwoju, zasada dążenia do spójności terytorialnej, zasada długookresowej racjonalności ekonomicznej, zasada

hierarchiczności, zasada przezorności ekologicznej, zasada kompensacji ekologicznej, zasada preferencji regeneracji nad zajmowaniem nowych obszarów pod zabudowę, zasada koordynacji pionowej i poziomej oraz partycypacji społecznej. Władze kraju, by mogły skutecznie i sprawnie realizować politykę przestrzenną Polski, powinny przeciwdziałać zagrożeniu utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz obronności kraju. Ważne jest także, aby środowisko przyrodnicze i walory krajobrazowe zachowywały wysoką jakość. Dużą uwagę zwraca się na poprawę dostępności małych, peryferyjnych ośrodków do dużych ośrodków miejskich, które w coraz bardziej odczuwalny sposób stają się „lokomotywą rozwoju” w różnych regionach Polski.

8. Krajowe Inteligentne Specjalizacje

Wśród Krajowych Inteligentnych Specjalizacji możemy znaleźć obszar oznaczony KIS 4: Innowacyjne technologie, procesy i produkty sektora rolno-spożywczego i leśno-drzewnego, gdzie w punkcie VII Przetwórstwo płodów rolnych i produktów zwierzęcych możemy znaleźć następujące zapisy: Innowacyjne technologie, procesy i produkty sektora rolno-spożywczego i leśno-drzewnego; Zdrowa żywność (o wysokiej jakości i ekologiczności produkcji). To zapisy, które korespondują z dzisiejszym stanem wiedzy n/t możliwości wpisania się gospodarki gminy Kłodawa w krajowe kierunki rozwojowe.

9. Wielkopolskie Inteligentne Specjalizacje

Analizując Wielkopolskie Inteligentne specjalizacje można dostrzec trzy obszary, które mogą mieć zastosowanie w perspektywie 2025 roku w gminie Kłodawa. Są to:

Biosurowce i żywność dla świadomych konsumentów – Wielkopolska jest regionem silnym w zakresie zarówno produkcji rolniczej, jak i przetwórstwa spożywczego. Kłodawa jest terenem silnym w zakresie rolnictwa, ale słabym w zakresie przetwórstwa spożywczego. Jak wynika z warsztatów i rozmów, z jednej strony jest to spojrzenie na wykorzystanie intensywnej produkcji rzepaku i potrzeba znalezienia możliwości jego przerobu. Z drugiej strony wsparcie dla działań doświadczalnych w Straszku w zakresie buraka cukrowego, z trzeciej strony poszukiwanie możliwości produkcji „zdrowej żywności” dla świadomych konsumentów. Zagadnienie obejmuje produkcję biosurowców i żywności w ramach całego łańcucha wartości – z dobrej jakości surowców, przy zastosowaniu nowoczesnych metod

i technologii oraz sprzedaży i dystrybucji, a także zagospodarowanie odpadów poprodukcyjnych. Biosurowce pochodzenia naturalnego produkowane są z dedykowanych upraw lub odpadów poprodukcyjnych. Wzmacnianie całego łańcucha wartości powinno doprowadzić do zwiększenia wytwarzanej wartości dodanej i zatrzymania jej w regionie.

Przemysł jutra – W Wielkopolsce koncentruje się branża produkcji i naprawy maszyn oraz urządzeń takich, jak pojazdy i środki transportu, szczególnie przemysł motoryzacyjny. Wydaje się, że możliwy jest rozwój w Kłodawie wyspecjalizowanych technologii, maszyn, komponentów dla przemysłu rolno-spożywczego. Potrzebne jest jednak przygotowanie i profesjonalizacja kadr dla takiego obszaru specjalizacji.

Wyspecjalizowane procesy logistyczne – logistyka, transport i gospodarka magazynowa są mocną stroną Wielkopolski, a branża logistyczna rozwija się w oparciu o dobrą lokalizację regionu zwiększając jego atrakcyjność inwestycyjną. Obszar „Wyspecjalizowane procesy logistyczne” koncentruje się na wykorzystaniu tego potencjału do rozwoju wyspecjalizowanych usług i produktów logistycznych oraz zrównoważonych łańcuchów dostaw zwiększających poziom obsługi klientów biznesowych, a także procesów logistycznych wspierających mobilność regionalną, a w konsekwencji jakość życia mieszkańców. Rozwój obszaru obejmuje zarówno środki techniczne, jak i rozwój kadr i metod organizacji i zarządzania, szczególnie w zakresie wspierającym rozwój pozostałych specjalizacji regionu w kierunku zwiększania wartości dodanej w biznesie i podnoszenia jakości życia obywateli. W ramach obszaru rozwijane będą:

a). specjalistyczne rozwiązania logistyczne dla potrzeb MSP i handlu wielokanałowego (w tym elektronicznego)

- wyspecjalizowane łańcuchy dostaw (w tym śledzenie, zarządzanie i konsolidacja ładunków oraz elektroniczna łańcuchów dostaw);
- outsourcing logistyczny w oparciu o potencjał logistyczny regionu na rynku regionalnym, krajowym i międzynarodowym;
- transport multimodalny dla zwiększania mobilności regionalnej.

Kłodawa z racji swojego położenia i przecinających się szlaków kolejowych wschód – zachód i północ – południe oraz bliskości autostrad A1 i A2 posiada specyficzne atrakcyjne cechy związane z logistyką.

Położenie geograficzne

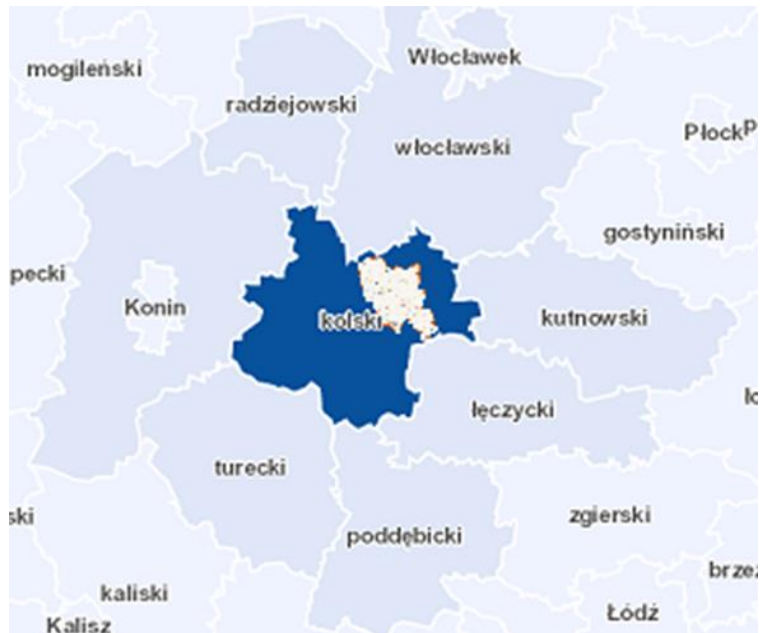
Wielkopolska należy do najbardziej rozwiniętych regionów w Polsce. Przeważa zarówno pod względem rozwiniętej infrastruktury komunikacyjnej, społecznej, jak i technicznej. Cechuje się także niskim bezrobociem oraz wysokim wskaźnikiem produktu krajowego brutto na mieszkańca. Jednak wewnątrz regionu pojawiają się duże dysproporcje. Na podstawie publikacji opracowanej przez Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego „Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020. Szczegółowy Opis Osi Priorytetowych Programu Operacyjnego (Uszczegółowienie WRPO)” zostały zdefiniowane obszary o najniższym stopniu rozwoju i pogarszających się perspektywach rozwojowych, obszary o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe, obszary o najniższej dostępności transportowej do ośrodka wojewódzkiego, miasta i inne obszary tracące dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze. Gmina Kłodawa została zaliczona do wszystkich wymienionych wyżej kategorii obszarów. Oznacza to, że poziom rozwoju społeczno-gospodarczego gminy przedstawia się niekorzystnie na tle województwa wielkopolskiego.

Gmina Kłodawa to gmina o charakterze miejsko-wiejskim, położona we wschodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie kolskim. Pierwsza wzmianka o gminie Kłodawa pochodzi z 1103 roku. Funkcją dominującą gminy jest rolnictwo i górnictwo. Przez teren gminy przepływa rzeka Rgilewka, będąca prawym dopływem Warty. Kluczowym miejscem pracy na terenie gminy jest Kopalnia Soli „Kłodawa” S.A. – zakład, który ze względu na specyfikę prowadzonej działalności, określany jest zakładem o charakterze sezonowym. Wśród wyróżnionych przez Polską Organizację Turystyczną miejsc znalazła się Kłodawska Podziemna Trasa Turystyczna, która została wpisana do rejestru zabytków.

Gmina Kłodawa znajduje się w obszarze o potencjalnie najkorzystniejszych warunkach dla rozwoju energii odnawialnej z biomasy rolniczej, energii z siły wiatru, energii słonecznej oraz geotermalnej. Centralne położenie gminy sprawia, iż w pobliżu mieszają się trzy kultury i tradycje: Kujaw, Wielkopolski, a także Łodzi z Mazowszem.

Gminę Kłodawa charakteryzuje krajobraz wiejski zwyczajny, w którym to w strukturze gruntów dominuje udział pól uprawnych, pojawia się zagrodowy charakter zabudowy, związany z prowadzeniem produkcji rolnej.

Administracyjnie gmina Kłodawa sąsiaduje z województwem łódzkim i kujawsko-pomorskim. Z tego też względu w trakcie

opracowywania diagnozy społeczno-gospodarczej dokonano porównania danych statystycznych wybranych powiatów i gmin z pobliskich województw.

Tabela 1. Powiat kolski na tle wybranych powiatów z województwa kujawsko-pomorskiego, łódzkiego i wielkopolskiego

Region administracyjny	Powiat kolski	Powiat włocławski	Powiat kutnowski	Powiat poddębicki	Powiat turecki	Powiat koniński
Powierzchnia	1011 km ²	1475 km ²	887 km ²	881 km ²	929 km ²	1578 km ²
Gęstość zaludnienia	88 os./km ²	59 os./km ²	113 os./km ²	47 os./km ²	91 os./km ²	82 os./km ²
Liczba mieszkańców	88848 osób	200748 osób	99967 osób	41788 osób	84441 osób	205531 osób
Stopa bezrobocia	14,5%	25,4 % (18,9% w m. Włocławek)	15,5%	13,2 %	9,0%	17,0% (12,4% w m. Konin)
Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 000 ludności	770	690 (1038 w m. Włocławek)	761	772	712	733 (1080 w m. Konin)
Absolwenci:						
➤ Liceów ogólnokształcących	71,6%	89,4%	71,6%	84,3%	62,3%	80,5%
➤ Techników	40,2%	32,2%	36,1%	28,8%	43,6%	26,6%
➤ Zasadniczych szkół zawodowych	14,2%	19,4%	9,7%	13,5%	8,7%	8,2%
Liczba placówek oświatowych kształcących na poziomie ponadgimnazjalnym i policealnym	32	86	32	5	13	68
➤ szkół przysposabiających do pracy zawodowej,	7	16	8	1	3	13
➤ szkół ogólnokształcących	9	31	12	2	5	21
➤ szkoły policealne	3	21	4	1	2	13
➤ szkoły średnie zawodowe	13	18	8	1	3	21
Dostępność komunikacyjna	- dr.kraj. nr 92 - Autostrada A2 - linie kolejowe	- dr. Kraj. Nr 91 - Autostrada A1 - linie kolejowe	- dr.kraj. nr 92 - dr.kraj nr 60 - linie kolejowe	- dr.kraj. nr 72 - Autostrada A2 - linie kolejowe	- dr. Kraj. Nr 72 - dr. Kraj. Nr 83 - Autostrada A2	- dr.kraj nr 25 - dr. Kraj nr 92 - Autostrada A2 - linie kolejowe
Cechy charakterystyczne	Sektorem wiodącym jest produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych. W strukturze zatrudnienia dominuje rolnictwo i przemysł (głównie związany z wydobywaniem soli kamiennych), przemysł ceramiczny i spożywczy.	Dominującym przemysłem jest branża chemikaliów i wyrobów chemicznych.	Powiat ma charakter rolniczo-przemysłowy. Istotną cechą powiatu kutnowskiego jest jego położenie w samym centrum Polski.	Teren zasobny w wody termalne o unikalnych właściwościach. Rozwinięte ciepłownictwo geotermalne, balneologia oraz rehabilitacja.	Cechą powiatu jest kopalnictwo odkrywkowe i związany z tym wysoki udział wód podziemnych.	Gospodarka powiatu opiera się głównie na istniejących zasobach węgla brunatnego, przez co silnie rozwinął się przemysł paliwowo-energetyczny.

Tabela 2. Gmina Kłodawa na tle wybranych gmin z województwa kujawsko-pomorskiego, łódzkiego i wielkopolskiego

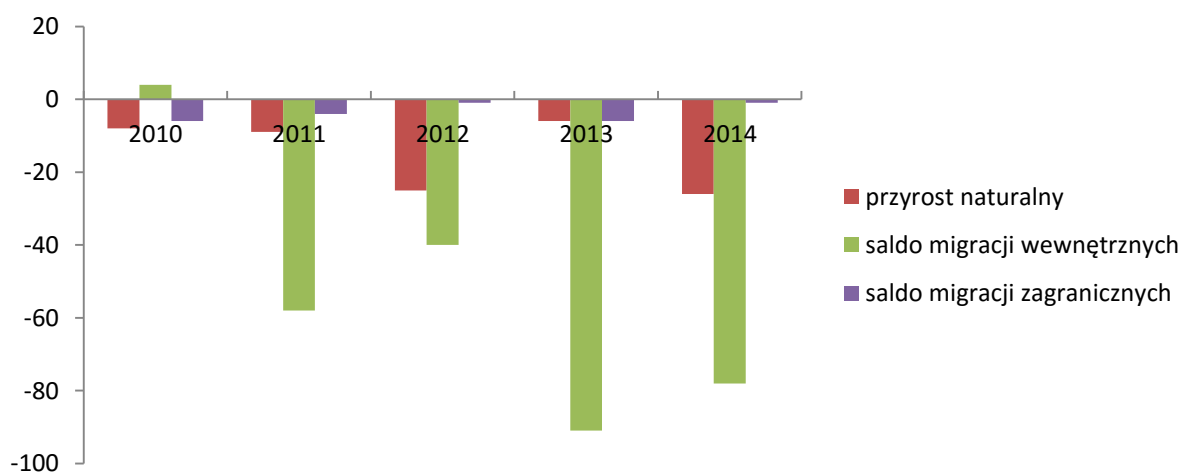
Region administracyjny	Gmina Kłodawa (powiat kolski)	Gm. Lubień Kujawski (pow. włocławski)	Gmina Uniejów (powiat poddębicki)	Gmina Krośniewice (powiat kutnowski)	Gmina Dobra powiat turecki)	Gmina Sompolno (powiat koniński)
Powierzchnia	129 km ²	151 km ²	129 km ²	95 km ²	132 km ²	137 km ²
Gęstość zaludnienia	102 os./km ²	50 os./km ²	56 os./km ²	92 os./km ²	48 os./km ²	76 os./km ²
Liczba mieszkańców	13172	7506	7183	8714	6269	10467
udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	8,3	15,2	9,0	15,0	5,8	10,4
Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 000 ludności	698	521	860	568	587	677
Absolwenci:						
➤ Liceów ogólnokształcących	96,3%					
➤ Techników	24,8%	bd	bd	bd	bd	bd
➤ Zasadniczych szkół zawodowych	18,00 %					
Dochody budżetu gminy na 1 mieszkańca	2602,46 zł	3293,07 zł	5573,76 zł	3356,67 zł	3065,09 zł	3333,97 zł
Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem	100,0%	2,7%	0,0%	100,0%	0,0%	0,4%
Cechy charakterystyczne	Gmina Kłodawa, jest gminą o charakterze miejsko-wiejskim, położona we wschodniej części województwa wielkopolskiego, w powiecie kolskim. Funkcją dominującą gminy jest rolnictwo i górnictwo.	Gmina miejsko-wiejska, położona w województwie kujawsko-pomorskim, w pobliżu dr. kraj. nr 91 oraz Autostrady A1. Gmina posiada duże obszary inwestycyjne.	Gmina o charakterze miejsko-wiejskim, położona w centralnej Polsce, w województwie łódzkim, Gmina charakteryzuje się bogatymi złożami wód geotermalnych, dzięki czemu dynamicznie rozwinięty rynek usług turystycznych, uzdrowiskowych oraz hotelowych.	Gmina miejsko-wiejska, położona w województwie łódzkim. Strategicznymi przedsiębiorcami z terenu gminy są: Leiber Sp. z o.o. (producent preparatów drożdżowych) oraz Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska – Proszkownia Mleka w Krośniewicach.	Atrakcyjność turystyczną gminy wzbogaca występowanie zbiornika wodnego Jeziorsko. Gmina o charakterze miejsko-wiejskim, położona we wschodniej części województwa wielkopolskiego.	Gmina o charakterze miejsko-wiejskim, położona w województwie wielkopolskim, w północnej części powiatu konińskiego. Gmina jest rejonem o dużych tradycjach warzywniczo-sadowniczych.

Demografia

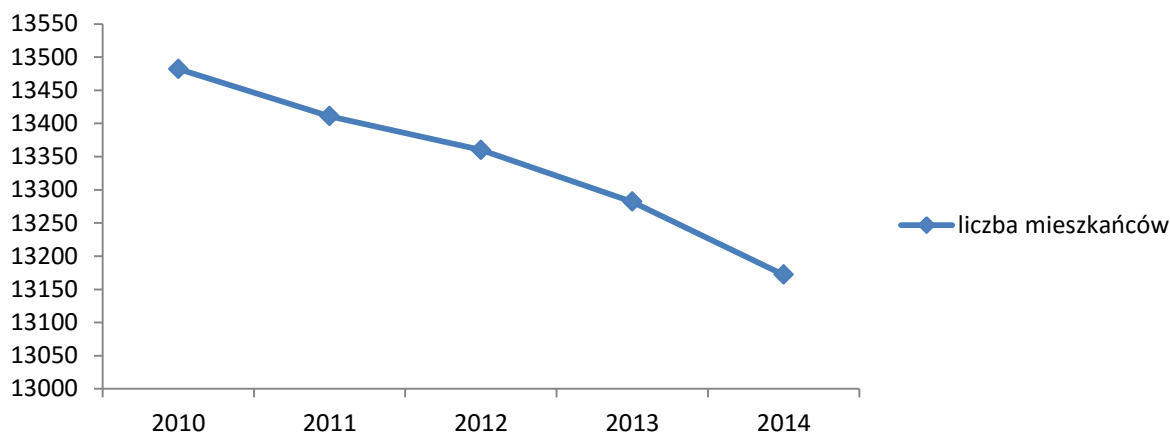
Gminę Kłodawa pod koniec 2014r. zamieszkiwało 13 172 mieszkańców, co stanowi 14,8% ludności powiatu kolskiego i 0,4% ludności województwa wielkopolskiego. Gęstość zaludnienia regionu osiągnęła wartość 102 os/km². W gminie Kłodawa na 100 mężczyzn przypadają 103 kobiety, wskaźnik ten jest nieco niższy od średniej krajowej, gdzie na 100 mężczyzn przypada 107 kobiet. Tego typu sytuacja wynika z tego, iż przeciętnie kobiety żyją dłużej aniżeli mężczyźni. Przechodząc do analizy wskaźnika obciążenia demograficznego, odnotowano, iż na przestrzeni ostatnich pięciu lat wzrósł udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym, natomiast maleje udział ludności w wieku przedprodukcyjnym. To negatywne zjawisko jest zauważalne zarówno w gminie Kłodawa, jak i powiecie kolskim, województwie wielkopolskim oraz w kraju. W gminie Kłodawa mniej więcej połowa mieszkańców zamieszkuje obszar miejski, co oznacza, że współczynnik urbanizacji wynosi około 50%.

Poniższy wykres ukazuje, iż na przestrzeni lat 2010-2014 miał miejsce niekorzystny trend demograficzny, przejawiający się ujemnym przyrostem naturalnym, ujemnym saldem migracji wewnętrznych i zagranicznych (jedynie z wyjątkiem 2010 roku). Sytuacja przedstawiona poniżej dotyczy gminy Kłodawa.

Rys. 1. Saldo migracji i przyrost naturalny w gm. Kłodawa, źródło: dane GUS

Rys. 2. Liczba mieszkańców gm. Kłodawa na przestrzeni lat 2010–2014

Również niekorzystny trend można zaobserwować w odniesieniu do malejącej liczby mieszkańców gminy Kłodawa. Dynamika zmian ukazuje, iż na przełomie lat 2014/2010 liczba mieszkańców spadła o 2,3%. Wyznacznikiem zasobności mieszkańców jest m.in. liczba osób korzystających z pomocy społecznej. Są to najczęściej osoby będące w trudnej sytuacji ekonomicznej. W 2014r. 1175 osób korzystało z pomocy społecznej. W ostatnich pięciu latach zaobserwowano spadek ludności korzystających z usług ośrodków pomocy społecznej.

Środowisko przyrodnicze i warunki klimatyczne

Według regionalizacji klimatycznej Wosia teren gminy Kłodawa należy do Regionu Środkowopolskiego, który charakteryzuje się przewagą dni z pogodą ciepłą i pochmurną. Suma opadów rocznych kształtuje się na poziomie 514 mm. Na terenie gminy przeważają wiatry zachodnie. Okres wegetacyjny trwa od 210 do 220 dni. Średnia temperatura miesiąca lipca wynosi 18,9°C, zaś stycznia -1,2°C. Wskaźnik lesistości gminy wynosi 4%, oznacza to, że udział gruntów leśnych stanowi niewielki odsetek. Znacznie wyższy poziom lesistości występuje w powiecie kolskim – 11,7%. Na terenie gminy Kłodawa zlokalizowane są takie formy ochrony przyrody jak: Goplańsko-Kujawski Obszar Chronionego Krajobrazu, stanowisko dokumentacyjne „Profil Soli Różowej” oraz 2 pomniki przyrody. Całkowita powierzchnia obszarów objętych ochroną prawną zlokalizowanych na terenie gminy wynosi 458,3 ha. Powierzchnia Goplańsko-Kujawskiego OChK wynosi 66 000 ha. Na terenie gminy jego powierzchnia wynosi 458,3 ha i swym zasięgiem obejmuje on północno-wschodni

skrawek gminy. Rozciąga się on na terenie polodowcowych jezior rynnowych, obejmując także fragment kanału Warta – Gopło. Jego krajobraz to mozaika lasów mieszanych, łąk, pól uprawnych i jezior. Rejon ten to także miejsca lęgowe ptactwa wodnego, błotnego i lądowego, w tym tak rzadkich gatunków, jak: czaple purpurowe i bataliony. Podczas wiosennych i jesiennych wędrówek w regionie tym zatrzymują się na odpoczynek gęsi białoczelne i zbożowe, którym często towarzyszą stada żurawi. Ponadto na terenie gminy zlokalizowane jest stanowisko dokumentacyjne „Profil Soli Różowej”. Stanowisko to znajduje się w mieście Kłodawa, a jego powierzchnia wynosi 0,026 ha. Stanowisko to jest fragmentem formacji geologicznej, zlokalizowanym w przekopie południowo-zachodnim w podziemnych wyrobiskach Kopalni Soli „Kłodawa” S.A. na głębokości 600 m.p.p.t. Dodatkowo na terenie gminy ustanowiono 2 pomniki przyrody ożywionej, za które uznano aleję lipową złożoną z ok. 50 drzew oraz lipę drobnolistną.

Złoża naturalne w gminie Kłodawa

Według opracowanego przez Państwowy Instytut Geologiczny dokumentu prezentującego bilans zasobów złóż kopalin w Polsce według stanu na dzień 31.12.2014r. na terenie gminy Kłodawa znajdują się niewielkie ilości soli potasowo-magnezowych. Jednak ze względu na zmienną miąższość pokładu oraz trudności z wzbogaceniem kopaliny są one w bardzo niewielkim stopniu wykorzystywane na cele gospodarcze. Obecnie w Polsce nie prowadzi się wydobycia soli potasowo-magnezowych.

Średnio w ciągu roku z kopalni soli kamiennej w gminie Kłodawa wydobywa się 477 tys. ton, co stanowi 11,4% krajowego wydobycia soli kruszonej. W stosunku do 2013r. nastąpił wzrost wydobycia soli w Kopalni Soli „Kłodawa” S.A. o 22,7%.

Poddane eksploatacji są złoża stanowiące zasoby w ilości 944 630 tys. ton, jednak przeprowadzony bilans złóż kopalin wskazał, iż na terenie gminy Kłodawa występują złoża o zasobach wstępnie rozpoznanych – szacując, iż zasoby są na poziomie 10 960 415 tys. ton.

Gospodarka i rynek pracy

Gmina Kłodawa zgodnie z podziałem administracyjnym i nomenklaturą GUS wliczana jest do subregionu konińskiego (obejmującego powiat gnieźnieński, kolski, koniński, słupecki, turecki, wrzesiński i miasto Konin). Na podstawie przeprowadzonych analiz przygotowano zestawienie branż strategicznych, odgrywających kluczową rolę w subregionie konińskim. Są to m.in. branże takie, jak: handel detaliczny, roboty budowlane specjalistyczne, produkcja mebli, produkcja metalowych wyrobów gotowych (z wyłączeniem maszyn i urządzeń), produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych, produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych, produkcja artykułów spożywczych, wydobywanie węgla kamiennego i węgla brunatnego.

W związku z tym pracodawcy najczęściej zgłaszali zapotrzebowanie na potrzeby kadrowe w zawodach takich, jak: agenci sprzedaży bezpośredniej, cieśle i stolarze budowlani, elektromechanicy, elektromonterzy, elektrycy budowlani, górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż, introligatorzy, kierowcy samochodów ciężarowych, księgowi, pakowacze, magazynierzy, mechanicy maszyn i urządzeń, operatorzy maszyn i urządzeń, opiekunowie dziecięcy, pracownicy przy pracach prostych, robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy, specjaliści do spraw public relations, specjaliści do spraw reklamy i marketingu, stolarze meblowi.

Istotnym wyznacznikiem decydującym o lokalizacji danej inwestycji są przeciętne miesięczne koszty pracy brutto, które świadczą o wysokości miesięcznego wynagrodzenia jakie dany inwestor musiałby ponieść z tytułu zatrudnienia pracownika. Im wyższe przeciętne wynagrodzenie brutto w regionie, tym prawdopodobnie wyższe koszty pracy jakie musiałby ponieść dany pracodawca.

W powiecie kolskim są niższe koszty pracy, aniżeli w województwie wielkopolskim czy w Polsce. Średnio kształtują się na poziomie 3624,38 zł i na przestrzeni ostatnich pięciu lat rosły nieco wolniej aniżeli w pozostałych analizowanych jednostkach administracyjnych.

Liczbę podmiotów gospodarczych według rodzaju prowadzonej działalności na terenie gminy Kłodawa przedstawia tabela poniżej.

Tabela 3. Podmioty według prowadzonej działalności w gminie Kłodawa, źródło: Dane GUS

Sekcja A	rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	29
Sekcja B	górnictwo i wydobywanie	1
Sekcja C	przetwórstwo przemysłowe	56
Sekcja D	wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	0
Sekcja E	dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	7
Sekcja F	Budownictwo	107
Sekcja G	handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	326
Sekcja H	transport i gospodarka magazynowa	43
Sekcja I	działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	17
Sekcja J	informacja i komunikacja	9
Sekcja K	działalność finansowa i ubezpieczeniowa	26
Sekcja L	działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	47
Sekcja M	działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	56
Sekcja N	działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	19
Sekcja O	administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	11
Sekcja P	Edukacja	43
Sekcja Q	opieka zdrowotna i pomoc społeczna	43
Sekcja R	działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	8

Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w wieku produkcyjnym wyniósł 112,3 (w przypadku powiatu kolskiego jest to 123,1 a województwa wielkopolskiego – 184,5). Dane te dotyczą 2014 roku i świadczą o aktywności gospodarczej mieszkańców danego regionu. Na terenie powiatu kolskiego zlokalizowanych jest 16 przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego. Część z nich zdecydowała o zainwestowaniu w mieście Koło, ze względu na przynależność do Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej i oferowane z tego tytułu zachęty finansowe.

W strukturze przedsiębiorstw dominują mikro przedsiębiorstwa – zatrudniające do 9 osób, w tym większość z nich to jednoosobowe działalności gospodarcze. Na terenie gminy występuje 6 zakładów zatrudniających powyżej 50 osób oraz 1 zakład zatrudniający powyżej 250 pracowników – Kopalnia Soli „Kłodawa” S.A.

Kopalnia Soli „Kłodawa” S.A. jest największym producentem soli kamiennej w Polsce. W swojej ofercie posiada produkty znajdujące zastosowanie w przetwórstwie spożywczym, gospodarce hodowlanej, przemyśle chemicznym, utrzymaniu dróg zimą, rolnictwie,

ciepłownictwie, przemyśle kosmetycznym. Kopalnia pełni także funkcję turystyczną. Kopalnia Soli w Kłodawie oferuje: sól, sól kamienną, kruchy solne, lampy solne, lizawki solne, sól drogową, sól jodowaną, sól paszową, tabletki solne, sól workowaną i świeczniki solne.

Według stanu na dzień 01.08.2015 jedynie trzy zakłady w Polsce posiadają koncesję na wydobywanie soli kamiennej, w tym: Kopalnia Soli „Kłodawa” S.A., Inowrocławskie Kopalnie Soli „Solino” S.A. oraz KGHM Polska Miedź S.A.

Kopalnia Soli „Wieliczka” oraz Kopalnia Soli „Bochnia” zaprzestały działalność związaną z wydobywaniem soli kamiennej z uwagi na coraz niższą opłacalność. Obecnie obiekty te pełnią funkcję turystyczną, rekreacyjną i kulturową.

Cechą kłodawskiego rynku pracy jest duży udział osób pracujących w rolnictwie i górnictwie. Ze względu na specyfikę tych branż częściej zatrudnienie znajdują mężczyźni. Według statystyk udział kobiet w strukturze osób bezrobotnych w gminie Kłodawa stanowił prawie 60%, gdzie w powiecie kolskim – 57%, a w województwie wielkopolskim – 56%. Gmina Kłodawa upatruje szans na rozwój w intensyfikacji rolnictwa, w tym przede wszystkim w uprawie i przetwórstwie rzepaku.

Środowisko społeczne

Rozwój społeczny danego regionu opiera się w znacznej mierze na dostępności oraz liczbie placówek edukacyjnych, liczbie instytucji kultury, organizacji społecznych, liczbie placówek opieki zdrowotnej, budownictwie mieszkaniowym. Na terenie gminy Kłodawa na 1000 mieszkańców przypadają trzy organizacje pozarządowe (w tym fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne). Na tym samym poziomie kształtuje się wskaźnik dla powiatu kolskiego i Wielkopolski. Ważną rolę w środowisku społecznym odgrywa społeczeństwo obywatelskie, które cechuje się dużą aktywnością oraz zaangażowaniem w życie publiczne danej jednostki samorządu terytorialnego. Dobrą praktyką podejmowaną w gminie Kłodawa jest wprowadzenie budżetu obywatelskiego, który umożliwia mieszkańcom dyskusję i bezpośredni wpływ na decyzję o przeznaczeniu pewnej części budżetu publicznego na realizację wskazanych w drodze głosowania przedsięwzięć. Proces związany z podziałem budżetu obywatelskiego w gminie Kłodawa przebiegał następująco:

- 1). Miasto wyznaczyło kwotę do podziału;
- 2). Przeprowadzono spotkanie z mieszkańcami;
- 3). Odbyło się składanie przez mieszkańców propozycji projektów;
- 4). Rozpoczęto weryfikację i opiniowanie propozycji projektów;
- 5). Mieszkańcy zagłosowali na wybrane projekty;
- 6). Ogłoszono listę zwycięskich projektów;
- 7). W dalszej kolejności powinna się rozpocząć realizacja projektów.

Mieszkalnictwo

Według danych przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania na terenie gminy Kłodawa wynosi 78,3 m². Jest to nieco mniej aniżeli wynosi średnia dla powiatu kolskiego – 79,7 m² i województwa wielkopolskiego – 80,4 m². Mieszkań przypadających na 1000 mieszkańców jest także porównywalnie mniej w gminie Kłodawa (316), gdzie w powiecie kolskim – 323, a województwie wielkopolskim – 335. Tego typu sytuacja może być spowodowana niskim przyrostem nowych mieszkań. Dużym zapotrzebowaniem cieszy się budownictwo wielorodzinne. Na terenie gminy Kłodawa znajdują się budynki wielomieszkaniowe, którymi zarządza Spółdzielnia Mieszkaniowa w Kole. W zasób Spółdzielni wchodzi 350 mieszkań. Budynkami będącymi własnością gminy zarządza Zarząd Budynków i Usług Komunalnych w Kłodawie.

Edukacja

Na terenie gminy Kłodawa znajdują się liczne placówki oświatowe oferujące edukację na poziomie przedszkolnym, podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym. Wśród nich można wyróżnić placówki:

– których organem prowadzącym jest Gmina Kłodawa :

1. Gimnazjum nr 1 im. Św. Jana Pawła II w Kłodawie
2. Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Białych Górników w Kłodawie
3. Zespół Szkół w Rysinach-Kolonii, w skład którego wchodzi:
  - Szkoła Podstawowa im. Gen. Tadeusza Kutrzeby w Bierzwiennej Długiej

- Gimnazjum nr 3 w Rysinach-Kolonii

4. Przedszkole Nr 1 im. Jana Brzechwy w Kłodawie

– przedszkola niepubliczne i szkoły niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych prowadzone przez stowarzyszenia:

5. Szkoła Podstawowa w Lubońku

6. Przedszkole Niepubliczne w Lubońku

7. Szkoła Podstawowa w Korzeczniku

8. Gimnazjum w Korzeczniku

9. Przedszkole Niepubliczne w Korzeczniku,

10. Szkoła Podstawowa i Gimnazjum w Górkach

11. Szkoła Podstawowa i Gimnazjum SPSK im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Wólce Czepowej

12. Punkt Przedszkolny „Poziomka” w Kłodawie

– których organem prowadzącym jest Starostwo Powiatowe w Kole:

13. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Kłodawie oferujący kształcenie w kierunkach:

➤ Liceum Ogólnokształcące

- Klasa o profilu politechniczno-ekonomicznym

- Klasa o profilu dziennikarsko-prawnym

- Klasa o profilu biologiczno-chemicznym

➤ Technikum

- Technik informatyk

- Technik handlowiec

- Technik mechanik

- Technik elektryk

- Technik górnictwa podziemnego

- Technik logistyk

➤ Zasadnicza Szkoła Zawodowa

- Piekarz

- Mechanik pojazdów samochodowych

- Elektryk

- Sprzedawca
  - Liceum ogólnokształcące dla dorosłych
  - Kursy kwalifikacyjne
- Technik informatyk
- Technik mechanik
- Technik handlowiec
- Technik elektryk
- Technik górnictwa podziemnego
- Sprzedawca
- Górnik eksploatacji podziemnej
- Mechanik pojazdów samochodowych
- Piekarz.

Baza edukacyjna na terenie gminy Kłodawa pozwala na otwieranie nowych kierunków odpowiadających zapotrzebowaniu ze strony inwestorów i gospodarki.

Tabela 4. Liczba uczniów w placówkach oświatowych w gm. Kłodawa, źródło: dane GUS

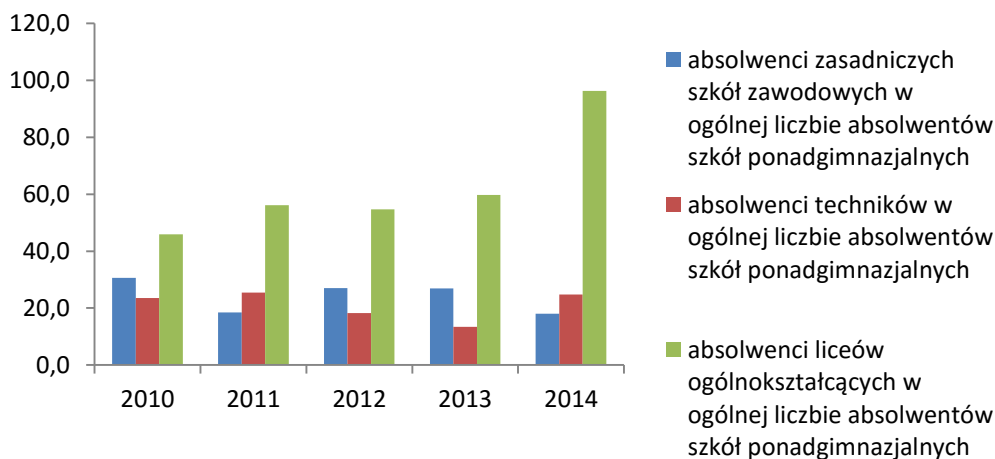
	2010	2013	2014	trend 2014/2010
Liczba dzieci w przedszkolach	201	214	221	wzrost
Liczba uczniów w szkołach podstawowych	843	764	808	spadek
Liczba uczniów gimnazjów	482	456	432	spadek
Liczba uczniów szkół ponadgimnazjalnych i policealnych	744	559	504	spadek

Powyższe tabele przedstawiają liczbę dzieci uczęszczających do przedszkoli, a także liczbę uczniów kształcących się w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Niepokojącym trendem jest ogólny spadek liczby uczniów, z wyjątkiem dzieci uczęszczających do przedszkoli.

Do kluczowych czynników determinujących poziom bezrobocia jest ilość tworzonych miejsc pracy, ale także dopasowanie kwalifikacji osób poszukujących pracy do oczekiwań pracodawców, dlatego niezwykle ważną rolę pełni edukacja, a także kierunki kształcenia młodzieży i dokonywane przez nich wybory zawodów.

W ciągu analizowanych czterech lat odnotowano wzrost liczby absolwentów szkół ogólnokształcących (liceów) oraz spadek liczby uczniów kończących zasadnicze szkoły zawodowe. W roku 2014r. wzrósł natomiast odsetek absolwentów kończących technika. Zaprezentowane dane poniżej dotyczą gminy Kłodawa.

Rys. 3. Udział absolwentów poszczególnych szkół w gminie Kłodawa

Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Mieszkańcy gminy Kłodawa mogą korzystać z 6 aptek zlokalizowanych na terenie gminy, natomiast opiekę zdrowotną zapewniają placówki medyczne takie, jak:

1. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap” s.c. Medycyna Rodzinna
2. Przychodnia Zakładowa Kopalni Soli „Kłodawa”
3. NZOZ Centrum Rehabilitacyjno-Lecznicze
4. NZOZ „Sanmed” Poradnia Lekarzy Rodzinnych i Specjalistów
5. Grupowa Praktyka Lekarska Kukawka – Chmielecki s.c.
6. Niepubliczny Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej – Poradnia „Ginekologiczno-Położnicza”,
7. Indywidualna Praktyka Lekarska Janusz Pudło
8. NZOZ „ZDROWIE” s.c. Grupowa Praktyka Pielęgniarek Środowiskowo – Rodzinnych „Pomocna Dłoń” s.c.

Kultura i turystyka

Na terenie gminy znajduje się Gminny Ośrodek Kultury – organizujący i współorganizujący liczne imprezy o charakterze lokalnym i ponadlokalnym, a także zapewniający mieszkańcom rozrywkę w formie kursów nauki tańca, zajęć plastycznych, zajęć wokalnych, sportowych i innych. Mieszkańcy gminy mogą także korzystać z trzech placówek bibliotecznych.

W gminie działa także jeden klub sportowy – KS „Górnik” Kłodawa.

Ważną rolę odgrywają liczne organizacje społeczne działające na terenie gminy Kłodawa – pełniące istotną rolę w aktywizacji mieszkańców.

Dużą aktywnością wykazuje się Lokalna Grupa Działania (LGD) – Stowarzyszenie „Solna Dolina”. Stowarzyszenie to obejmuje swoim zasięgiem sześć gmin zlokalizowanych we wschodniej części powiatu kolskiego. Pierwotnie partnerstwo nawiązały trzy gminy: gm. Kłodawa, gm. Chodów i gm. Przedecz. W 2015 roku przystąpiły trzy kolejne gminy: Grzegorzew, Olszówka i Dąbie. Członkowie Lokalnej Grupy Działania podejmują liczne inicjatywy mające na celu wsparcie i rozwój lokalnej przedsiębiorczości. Realizują działania szkoleniowe, informacyjne, kulturowe. Lokalna Grupa Działania „Solna Dolina” działa w oparciu o art. 15 ustawy z 7 marca 2007r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427 oraz z 2008 r. Nr 98, poz. 634).

Ponadto na terenie gminy działają takie organizacje kulturowe jak:

- Górnicza orkiestra dęta „Solanie”,
- Zespół taneczny „Gama”,
- Zespół ludowy „Honoratki”,
- Zespół ludowy „Lubonianki”,
- Zespół ludowy „Kłodawiacy”.

Do najważniejszych imprez cyklicznych organizowanych na terenie gminy zaliczamy:

- Święto Kwitnącego Rzepaku – połowa maja,
- Święto Solnego Miasta – połowa czerwca,
- Dożynki Gminne – 15 sierpnia.

Tego typu wydarzenia kreują pozytywny wizerunek gminy oraz zwiększają jej atrakcyjność, są także ciekawą formą integracji mieszkańców.

Miejsca warte odwiedzenia w gminie Kłodawa:

- Ratusz miejski
- Zespół obiektów poklasztornych karmelitów trzewickowych
- Kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny
- Szkoła klasztorna z XVIII wieku
- Kościół pw. św. Fabiana i Sebastiana
- Podziemna Trasa Turystyczna Kopalni Soli „Kłodawa” S.A.

W rejestrze zabytków publikowanym przez Narodowy Instytut Dziedzictwa znalazły się liczne miejsca występujące na terenie gminy Kłodawa:

Bierzwienna Długa

- kościół p.w. św. Dominika, 1901,
- dzwonnica, XIX/XX,
- cmentarz par. rzym.-kat. (najstarsza część), poł. XIX,
- cmentarz ewangelicko-augsburski, czynny, 2 poł. XIX,
- zespół dworski, XIX/XX,
- dwór,
- park;

Kęcerzyn

- zespół dworski, XIX/XX,
- dwór,
- park;

Kłodawa

- historyczny układ urbanistyczny miasta, k. XIV-XIX,
- kościół par. p.w. św. Sebastiana, drewn., 1557, 1806-7,
- dzwonnica, drewn., XVIII, 1958,
- zespół klasztorny karmelitów trzewickowych, ul. Wrocławska 2, nr rej.: 681/Wlkp/A z 17.01.1953 i z 18.06.2008,
- kościół, ob. par. p.w. Wniebowzięcia NMP, 1755-66,
- klasztor, ob. plebania, 1718-1755, 2 poł. XIX,
- ogród klasztorny, XVIII-XX,
- dziedziniec odpustowy „Ogrójec”,
- ogrodzenie Ogrójca z 4 kapliczkami, 1850,
- ratusz, 1820, nr rej.: 184 z 21.08.1968,
- dom, ul. Poznańska 17, drewn., 1 poł. XIX,
- wyrobisko podziemne w polu Nr 3, w kopalni soli „Kłodawa”, 1937, 1946-50;

Krzykosy

- zespół dworski,
- dwór, drewn., 1902,
- park, pocz. XIX,
- chata, Kolonia 18, drewn., ok. 1850;

Leszcze

- zespół dworski, po 1925,
- dwór,
- park;

Marynki

- chata, nr 14, drewn., 1 poł. XIX;

Rgilew

- zespół dworski, pocz. XX,
- dwór,
- park;

Rycerzew

- dwór obronny, ruiny, XV (w zespole pałacowym),
- zespół pałacowy, 2 poł. XIX,
- pałac,
- park;

Strazzków

- zespół dworski, 2 poł. XIX,
- dwór,
- park;

Strazkówka

- zespół dworski, 2 poł. XIX,
- dwór,
- park;

Wólka Czepowa

- zespół dworski, 1930,
- dwór,
- park.

Największą atrakcją regionu jest Kłodawska Podziemna Trasa Turystyczna, a także liczne zabytki opisane powyżej.

Gmina Kłodawa wraz z sześcioma innymi gminami podjęła wspólną inicjatywę pod nazwą „Centralny Łuk Turystyczny”. Jest to oferta skierowana do turystów, promująca liczne atrakcje turystyczne, zlokalizowane w promieniu 30 km. Dzięki tego typu przedsięwzięciom nastąpił rozwój bazy noclegowej oraz gastronomicznej. Na terenie gminy Kłodawa od 2012r.

obserwuje się wzrost liczby miejsc noclegowych oferowanych turystom. Są to w znacznej mierze gospodarstwa agroturystyczne.

Rys. 4. Trasa turystyczna Kopalni Soli Kłodawa,
Źródło: www.sol-klodawa.com.pl

Rys. 5. Trasa turystyczna Kopalni Soli Kłodawa,
Źródło: www.sol-klodawa.com.pl

Infrastruktura techniczna

Jednym z kluczowych zadań realizowanych przez gminę jest budowa i rozwój infrastruktury technicznej, zapewniającej mieszkańcom podstawowe potrzeby, w tym dostępu do bieżącej wody, wyposażenia w kanalizację sanitarną, zagospodarowania odpadów, zaopatrzenia w ciepło sieciowe (o ile jest to możliwe i uzasadnione ekonomicznie). Spełnienie tych wszystkich warunków technicznych wpływa na atrakcyjność inwestycyjną danego regionu. Oprócz tego na atrakcyjność inwestycyjną danego terenu ma wpływ sytuacja, w której dany teren objęty jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. MPZG pełni podstawowe źródło informacji o możliwościach przeznaczenia danego terenu pod konkretne inwestycje. Korzyści wynikające z faktu posiadania MPZG to także uproszczenie procedury administracyjnej oraz skrócenie czasu oczekiwania, w przypadku ubiegania się o wydanie decyzji.

Gmina Kłodawa w całości objęta jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

Gmina w swojej ofercie posiada tereny inwestycyjne i nieruchomości przeznaczone pod budownictwo jednorodzinne, pod aktywizację gospodarczą, pod zabudowę wielorodzinną, zabudowę siedliskową, usługi komercyjne.

Jedną z możliwości promocji terenów przeznaczonych na inwestycje jest umieszczenie oferty w Bazie Danych Ofert prowadzoną przez Polską Agencję Inwestycji Zagranicznych. Specjaliści zatrudnieni w agencji pomagają wybrać spośród zgłoszonych ofert zainteresowanym inwestorom dogodny dla nich obszar przeznaczony pod aktywizację gospodarczą.

Z obszaru powiatu kolskiego zamieszczono jedno ofertę dotyczącą terenów inwestycyjnych pochodzącą z gminy Babiak (miejscowość Kiejsze).

Infrastruktura wodociągowa

Na terenie gminy Kłodawa zaopatrzenie w wodę następuje z dwóch gminnych ujęć i stacji uzdatniania zlokalizowanych w miejscowości Częstków i Luboniek. Dodatkowo na terenie gminy znajdują się lokalne ujęcia w takich miejscowościach, jak: Kobylata, Zbójno, Dębina, Głogowa, Mała Wieś i Cegielnia. Ponadto część gminy zaopatrywana jest w wodę z ujęcia Olszówka (gmina Olszówka), Rdutów (gmina Chodów) i Bylice (gmina Grzegorzew). Do 2014 roku gmina Kłodawa zaopatrywana była także w wodę z ujęcia Dzierzbice, znajdującego się w gminie Chodów.

Administratorem infrastruktury wodnej na terenie gminy Kłodawa jest Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Kłodawie oraz w niewielkim stopniu Zakład Usług Wodnych w Koninie. ZUW w Koninie administruje na terenie gminy Kłodawa siecią wodociągową doprowadzającą wodę do mieszkańców Kłodawy z ujęć Olszówka (gmina Olszówka), Rdutów (gmina Chodów) i Bylice (gmina Grzegorzew).

Według danych statystycznych za 2014 rok długość sieci wodociągowej na terenie gminy Kłodawa wynosi 236,6 km, natomiast liczba przyłączy do budynków mieszkalnych wynosi 2 106 sztuk. Zużycie wody w ciągu roku przez jednego mieszkańca kształtuje się na poziomie 29,8 m³. Na terenie gminy Kłodawa znajduje się także ujęcie wody na potrzeby Kopalni Soli „Kłodawa” S.A. w miejscowości Kłodawa.

Infrastruktura kanalizacyjna

Miasto i Gmina Kłodawa obsługiwane są przez 2 mechaniczno-biologiczne oczyszczalnie ścieków zlokalizowane w miejscowości Pomarzano Fabryczne i Straszków. Przepustowość oczyszczalni w Pomarzanach Fabrycznych wynosi 3 160 m³/dobę. Obsługuje ona miasto Kłodawę. Corocznie oczyszczonych zostaje ok. 553,1 tys. m³ ścieków. Przepustowość oczyszczalni ścieków w Straszku wynosi 74 m³/dobę. Do oczyszczalni podłączone są gospodarstwa ze wsi Straszów oraz Straszówek. W ciągu roku oczyszcza ok. 8,26 tys. m³ ścieków. Osad ściekowy będący produktem oczyszczania wykorzystywany jest w rolnictwie oraz do rekultywacji terenów, ponadto część osadów jest tymczasowo magazynowana. Na terenie gminy 38 gospodarstw domowych korzysta z przydomowych oczyszczalni ścieków, natomiast pozostali korzystają ze zbiorników bezodpływowych, z których nieczystości ciekłe wywożone są wozami asenizacyjnymi. Długość sieci kanalizacji sanitarnej w gminie wynosi 29 km, zaś liczba przyłączy to 507 sztuk. Odbiornikiem wód opadowych i roztopowych z terenu gminy są rowy melioracyjne, rzeki oraz zbiorniki wód stojących. Wody odprowadzane są powierzchniowo. Długość kanalizacji deszczowej na terenie miasta wynosi ok. 10 km.

Gospodarka odpadami

Gminny system gospodarki odpadami komunalnymi opiera się na zorganizowanej zbiórce odpadów. W przypadku zabudowy jednorodzinnej i zagrodowej zbiórka odbywa się u „źródła” za pomocą plastikowych worków do selektywnej zbiórki, natomiast w przypadku zabudowy wielorodzinnej odpady są zbierane do pojemników typu PET oraz dzwon. Selektywnie zbierane są papier, szkło oraz tworzywa sztuczne. Na terenie gminy wdrożono także system zbiórki przeterminowanych lekarstw w aptekach oraz zużytych baterii w szkołach i jednostkach użyteczności publicznej. Ponadto organizowane są mobilne zbiórki, zużytej folii rolniczej, worków po nawozach oraz opakowań po środkach ochrony roślin, zużytego oleju silnikowego. Odpady, tj. zużyte opony oraz sprzęt elektryczny i elektroniczny, są zbierane w Punkcie Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. Do 2012r. na terenie gminy Kłodawa w miejscowości Zbójno działało składowisko odpadów. Obecnie teren przy składowisku jest wykorzystywany na potrzeby magazynowania surowców wtórnych i ich

przygotowania do sprzedaży. Zadania te wykonuje Zarząd Budynków i Usług Komunalnych w Kłodawie.

Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie gminy Kłodawa znajduje się ciepłownia Kopalnia Soli „Kłodawa” S.A. przy Al. 1000-lecia 2. W ciepłowni znajdują się jednostki wytwórcze o zainstalowanej mocy w wysokość i 23 MW. Wytworzone ciepło przeznaczone jest przede wszystkim do zaspokojenia potrzeb własnych Kopalni (60%), tj.: podgrzania ciepłej wody użytkowej oraz na centralne ogrzewania własnych obiektów ciepłowniczych. W ilości ok. 4 MW zamówionej mocy cieplnej ciepło sprzedawane jest przez kopalnię odbiorcom zewnętrznym, którym ciepło doprowadzane jest magistralą ciepłowniczą „Cieplik”. Gospodarstwa domowe korzystają z indywidualnych źródeł ciepła, opalanych w znacznej mierze węglem, drewnem oraz olejem opałowym. Ponadto na terenie gminy zlokalizowane są trzy kotłownie, które dostarczają ciepło do obiektów wspólnot mieszkaniowych oraz mieszkań socjalnych. Kotłownie te znajdują się w Kłodawie przy ul. Wyszyńskiego oraz w miejscowości Luboniek i Górki. Nominalna moc cieplna kotłowni przy ul. Wyszyńskiego wynosi 0,5 MW i opalana jest miałem. Kotłownia w miejscowości Luboniek i Górki opalana jest ekogroszkiem, a ich nominalna moc cieplna wynosi odpowiednio 0,04 MW i 0,1 MW.

Transport i komunikacja

Zgodnie z klasyfikacją miast województwa wielkopolskiego gmina Kłodawa pełni następujące funkcje:

Komunikacyjne:

Dostępność dróg krajowych i wojewódzkich. Rozwinięta oferta komunikacji miejskiej i wewnątrzregionalnej.

Kulturalno-edukacyjne:

- Lokalne ośrodki oraz obiekty kultury i sportu organizujące wydarzenia o charakterze lokalnym.

- *Występowanie szkół o znaczeniu lokalnym, przeważnie na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym.*

-*Występowanie szkół ponadgimnazjalnych w wybranych ośrodkach.*

Administracyjne:

- *Występowanie rozbudowanych instytucji gminnych.*

- *Realizacja wybranych funkcji powiatowych w zakresie szkolnictwa i administracji przez niektóre ośrodki.*

Gmina Kłodawa posiada rozbudowaną sieć dróg, którą tworzą drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Przez gminę przebiegają następujące drogi, będące w administracji:

- Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad
  - droga krajowa nr 92
- Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Poznaniu – droga wojewódzka
  - droga nr 263 relacji Dąbie – Kłodawa – Sompolno
- Powiatowego Zarządu Dróg w Kole – drogi powiatowe
  - droga nr 3401P relacji Rybno – Rycerzew
  - droga nr 3405P relacji Kłodawa – Liliopol
  - droga nr 3406P relacji Brdów – Przedecz
  - droga nr 3407P relacji Przedecz – Kol. Cząstków
  - droga nr 3408P relacji Głogowa – Chełmno
  - droga nr 3410P relacji Rycerzew – Bowoczyn
  - droga nr 3413P relacji Kobylata – Niwki
  - droga nr 3415P relacji Górki – Przybyszew

- droga nr 3419P relacji Budziszewo Stare – Luboniek
- droga nr 3429P relacji Bierzwienna – Borysławice
- droga nr 3430P relacji Luboniek – Tarnówka
- droga nr 3431P relacji Dzióbin – Bierzwienna
- droga nr 3433P relacji Kolonia Bierzwienna – Bierzwienna Długa Kolonia
- droga nr 3443P relacji Straszków – Straszków

Odległości drogowe i średni czas dojazdu do poszczególnych miast powiatowych i wojewódzkich z miejscowości Kłodawa:

Tabela 5. Odległości w kilometrach i czas dojazdu do większych miejscowości, *opracowanie własne na podstawie Google Maps.*

	Odległość w km	Czas dojazdu
m. Warszawa	192 km	1 h 57 min
m. Łódź	87 km	1 h 15 min
m. Poznań	152 km	2 h 00 min
m. Włocławek	51 km	50 min
m. Konin	50 km	45 min

Korzystne położenie gminy Kłodawa sprawia, iż czas przejazdu do największych miast wojewódzkich mieści się w granicy do 2 godzin.

Przez gminę Kłodawa przebiega linia kolejowa łącząca Berlin z Moskwą. Przewozy pasażerskie obsługiwane są przez Spółkę Koleje Wielkopolskie, zapewniając połączenia do miejscowości takich, jak: Kutno, Poznań, Zbąszynek.

Komunikację autobusową zapewnia przewoźnik PKS Konin, realizując połączenia do takich miejscowości, jak: Gostynin, Kalisz, Koło, Kutno, Oleśnica, Płock, Turek, Wrocław, Konin, ale także do mniejszych miejscowości: Izbica Kujawska, Kościelec, Krośnice, Przedecz, Chodów, Babiak.

Korzystne położenie lokalizacyjne sprawia, że w odległości 20 km znajduje się węzeł umożliwiający wjazd na Autostradę A2 oraz w odległości 50 km węzeł umożliwiający wjazd na Autostradę A1.

Perspektywy i kierunki rozwoju gminy Kłodawa

Produkcja i przetwórstwo rzepaku

Dostępne opracowania dotyczące rynku rzepaku wskazują, iż światowe zbiory nasion tego surowca w około 90% zużywane są na cele spożywcze, pozostała część na cele techniczne. Rzepak wykorzystuje się przede wszystkim w przemyśle spożywczym, jednak coraz częściej znajduje zastosowanie w produkcji biopaliw, produkcji kosmetyków, produkcji środków czyszczących, produkcji smarów, produkcji kleju, emulsji asfaltowych, w przemyśle farmaceutycznym oraz jako komponent do produkcji pasz dla zwierząt. Szerokie zastosowanie rzepaku można wykorzystać jako szansę do wzmocnienia i intensyfikacji produkcji tej rośliny uprawnej na terenie gminy Kłodawa.

W 2020r. aż 20% zużywanego w Europie paliwa będzie musiało pochodzić z tzw. odnawialnych źródeł energii. Stwarza to ogromne możliwości zbytu oleju napędowego produkowanego z oleju rzepakowego.

Polska jest jednym z największych producentów rzepaku na świecie. Zajmuje 8 lokatę na świecie (stanowiąc około 3% światowej produkcji rzepaku) i 4 lokatę w Europie (stanowiąc około 10% produkcji).

Według Rocznika Statystycznego Rolnictwa 2014 zbiory rzepaku w Polsce mają tendencję rosnącą. W 2013r. wielkość zbiorów kształtowała się na poziomie 2677,77 tys. ton, gdzie w 2005r. było to 1449,8 tys. ton. Powierzchnia zasiewu rzepaku i rzepiku w Polsce także systematycznie wzrasta. Duży udział w strukturze zasiewów oraz w strukturze zbiorów tej rośliny uprawnej ma Wielkopolska, której udział w produkcji w 2013r. wyniósł około 31%. Zgodnie z danymi Ministerstwa Finansów rzepak jest eksportowany głównie do Niemiec.

Rzepak najczęściej po wykorzystaniu na cele spożywcze przeznaczana się do produkcji biopaliw – estru metylowego. Wykorzystywany jest jako paliwo stałe lub paliwo płynne. Jako paliwo stałe wykorzystywana jest słoma rzepakowa, spalana w piecach do paliw. Natomiast podczas tłoczeniu oleju pozostają wytloki, które ze względu na wysoką zawartość białka stosowane są jako pasza dla zwierząt.

Uzdrowisko

Gmina chcąc uzyskać status uzdrowiska musi spełnić wymogi opisane w Ustawie z dnia 28 lipca 2005r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych. Gmina Kłodawa ze względu na występowanie bogatych złóż soli kamiennej ma predyspozycje do tego, by mogło powstać uzdrowisko wykorzystujące bogate właściwości lecznicze soli kamiennej. Inne zastosowanie soli można wykorzystać także do produkcji grot czy tężni solnych. Ich opis został przedstawiony w załączniku do Strategii.

Analiza SWOT

Synteza zagadnień pozwoliła określić miejsce i rolę gminy Kłodawa w budowie lokalnej Strategii Rozwoju oraz dodatkowo określono dokąd zmierza gmina i czy zmierza w prawidłowym kierunku oraz jakie działania należy podjąć, aby zamierzone cele osiągnąć.

Przeprowadzona analiza SWOT pozwoliła na zdefiniowanie obszarów problemowych, a także możliwości rozwoju gminy. Poniżej zidentyfikowano mocne, słabe strony, a także szanse i zagrożenia.

Nazwa SWOT jest skrótem pochodzącym od pierwszych liter angielskich słów:

- Strengths (silne strony) – analiza uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony obszaru i które należy wykorzystać sprzyjąc będą jego rozwojowi (należy utrzymać je jako mocne i na nich oprzeć przyszły rozwój);
- Weaknesses (słabe strony) – analiza uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony obszaru i które niewyeliminowane utrudnią będą jego rozwój (ich oddziaływanie należy minimalizować);
- Opportunities (szanse) – analiza uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności obszaru, ale które mogą być traktowane jako szanse i przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwojowi powiatu;

- Threats (zagrożenia) – analiza uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności obszaru, ale które mogą stanowić zagrożenie dla jego rozwoju (należy unikać ich negatywnego oddziaływania na rozwój obszaru).

ANALIZA SWOT

Silne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • <i>podziemna trasa turystyczna</i> • <i>atrakcyjna lokalizacja w centrum Polski</i> • <i>bliskość Uniejowa</i> • <i>bardzo korzystne warunki do rozwoju energetyki odnawialnej</i> • <i>prężnie działający Gminny Ośrodek Kultury</i> • <i>wysokiej jakości gleba</i> • <i>licznie występujące organizacje społeczne</i> • <i>aktywny udział mieszkańców</i> • <i>budżet obywatelski</i> • <i>miejska sieć ciepłownicza</i> • <i>linia kolejowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>brak gazu ziemnego</i> • <i>niewystarczająca ilość miejsc pracy, w szczególności trudna sytuacja zawodowa kobiet na rynku pracy</i> • <i>niewystarczająca ilość miejsc integrujących mieszkańców</i> • <i>brak lokali socjalnych i starzenie się społeczeństwa</i> • <i>niewystarczająca ilość wyspecjalizowanych lekarzy i niedostateczny dostęp do opieki zdrowotnej</i> • <i>brak dróg, chodników i oświetlenia na wsiach</i> • <i>spadek liczby uczniów w szkołach</i> • <i>likwidacja małych szkół</i> • <i>silne uzależnienie rynku pracy od jednego kluczowego zakładu – Kopalni Soli „Kłodawa” S.A.</i> • <i>słaba współpraca Kopalni Soli „Kłodawa” S.A. i Urzędu Miasta i Gminy</i> • <i>niewystarczająca ilość parkingów</i> • <i>niska przedsiębiorczość mieszkańców</i> • <i>odnotowane przekroczenia jakości powietrza</i>
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • <i>rolnictwo ekologiczne</i> • <i>przetwórstwo rolno-spożywcze</i> • <i>środki unijne</i> • <i>rozwój kopalni w kierunku balneologii</i> • <i>rozwój turystyki</i> • <i>rozwój edukacji</i> • <i>uprawa kukurydzy i rzepaku</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>emigracja młodych, wykształconych osób</i> • <i>wyczerpywanie się złóż naturalnych</i> • <i>starzenie się społeczeństwa</i>

Wizja

Wizja stanowi opis wizerunku gminy w długookresowej perspektywie rozwoju. Jej realizacja jest możliwa przy założeniu wystąpienia korzystnych uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Zaproponowana wizja rozwoju gminy Kłodawa została sformułowana na podstawie przeprowadzonych warsztatów strategicznych oraz rozmów z przedstawicielami gminy.

Gmina Kłodawa miejscem realizacji planów życiowych dla wszystkich obywateli – chce się tu żyć.

Gmina rolniczo-górnicza, gdzie rozwój rolnictwa i stabilizacja w górnictwie jest podstawą funkcjonowania.

Gmina nowoczesna, która wspiera przedsiębiorczość, tworzy warunki dla nowych inwestycji, wykorzystuje swoje położenie.

Schemat układu celów

**Rozwój gospodarczy, infrastrukturalny i społeczny gminy Kłodawa
tworzy dla obywateli miejsce, gdzie chce się żyć i realizować swoje plany życiowe.**

Gospodarka

- 1.1 Skuteczna restrukturyzacja Kopalni Soli „Kłodawa” S.A. z utrzymaniem obecnego poziomu zatrudnienia
- 1.2 Powstanie nowych podmiotów małych i średnich w gminie Kłodawa i powstanie miejsc pracy
- 1.3 Rozwój turystyki jako nowy typ działalności i aktywności
- 1.4 Rozwój przedsiębiorczości mieszkańców

Infrastruktura

- 2.1 Infrastruktura niezbędna do dalszego rozwoju gospodarczego
  - 2.1.1 Infrastruktura drogowa, w tym droga nr 263 „oknem na świat”
  - 2.1.2 Infrastruktura terenów przeznaczonych pod rozwój działalności gospodarczej - tereny inwestycyjne szansą na rozwój
  - 2.1.3 Gazyfikacja gminy Kłodawa
  - 2.1.4 Rozwój ciepła sieciowego
  - 2.1.5 Instytucje otoczenia biznesu wspierające rozwój gospodarczy
- 2.2 Infrastruktura niezbędna do poprawy jakości życia
  - 2.2.1 Infrastruktura wodno-kanalizacyjna
  - 2.2.2 Infrastruktura społeczna

Jakość życia

- 3.1 Proinnowacyjny samorząd wspierający zmiany w gminie i współpracujący z gospodarką
- 3.2 Aktywność i zaangażowanie obywateli poprzez projekty i przedsięwzięcia wspierające rozwój
- 3.3 Edukacja wspierająca rozwój gminy i tworząca nowe szanse
- 3.4 Rozwój usług dla obywateli, z których mogą skorzystać na terenie gminy

Cel strategiczny

Rozwój gospodarczy, infrastrukturalny i społeczny gminy Kłodawa tworzy dla obywateli miejsce, gdzie chce się żyć i realizować swoje plany życiowe.

Cele operacyjne

Gospodarka – rozwój gospodarczy gminy Kłodawa wydaje się w najbliższych 10 latach największym wyzwaniem rozwojowym. W tym zakresie mamy kilka istotnych elementów, które o rozwoju mogą zdecydować. Z jednej strony stabilizacja sytuacji w Kopalni Soli „Kłodawa” S.A. przy obecnym zatrudnieniu na poziomie 800 osób i wprowadzeniu pomysłów na dywersyfikację działalności. Z drugiej strony rozwój nowych działalności gospodarczych generujących miejsca pracy poprzez nowych inwestorów i powstawanie i rozwój rodzimej działalności gospodarczej w nowych kierunkach. Trzecim elementem rozwojowym może być połączenie wysiłków różnych stron (samorządu, Kopalni, organizacji pozarządowych) we wspieraniu turystyki przyjazdowej na terenie gminy.

Infrastruktura – przygotowanie infrastruktury technicznej i społecznej jest nieodzownym warunkiem do pojawienia się zmian w gospodarce. Jest kilka kluczowych elementów infrastruktury, które będą określały szanse gminy Kłodawa na dalszy rozwój. Przygotowanie terenów inwestycyjnych dla nowych inwestorów i inwestycji podmiotów prowadzących działalność w gminie i powiecie. W tym zakresie gmina musi stworzyć warunki do gazyfikacji tych terenów, przy udziale Kopalni jako dużego odbiorcy gazu. Z drugiej strony gmina musi wypromować odcinek drogi wojewódzkiej nr 263 łączącej drogę krajową nr 92 z autostradą A2, bo to jest „okno na świat” i szansa na nowe inwestycje. Należy też poważniej przeanalizować możliwość rozwoju infrastruktury ciepła sieciowego, przy jednoczesnej zmianie paliwa z miału na paliwo gazowe. Bardzo ważnym elementem jest uporządkowanie gospodarki wodnej i ściekowej oraz zwrócenie większej uwagi na infrastrukturę kulturalno-rekreacyjną oraz społeczną wynikającą z procesu starzenia się społeczeństwa. W kategoriach infrastruktury społecznej potrzebne są działania instytucji otoczenia biznesu wpływające na wzrost przedsiębiorczości mieszkańców, wspierające nowo powstałe i rozwijające się przedsiębiorstwa, współpracujące z istniejącymi przedsiębiorstwami i pomagające nowym inwestorom.

Jakość życia – bardzo ważny aspekt nowej Strategii na najbliższe 10 lat. Zmianie jakości życia mieszkańców gminy Kłodawa samorząd musi rozpocząć od siebie. Dla mieszkańców postawa, działania samorządu wskazują kierunek potencjalnych zmian ich zachowania. Proinnowacyjny samorząd, aktywnie współpracujący z gospodarką, podkreślający znaczenie przedsiębiorczości lokalnej to szansa na aktywizację społeczności lokalnej. Istotny wpływ na przyszły rozwój gminy Kłodawa będą miały jakość edukacji oraz rozwój usług dla mieszkańców (usługi zdrowotne, opiekuńcze). Pojawia się także konieczność wsparcia osób znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy (osoby 50+, do 30 roku życia oraz długotrwale bezrobotne). Wsparcie powinno się odbywać w formie szkoleń, kursów, doradztwa w zakresie przedsiębiorczości i podnoszenia kwalifikacji na rynku pracy.

Działania

1. Gospodarka

1.1 Skuteczna restrukturyzacja Kopalni Soli „Kłodawa” S.A. z utrzymaniem obecnego poziomu zatrudnienia.

Jak wynika z dokonanych analiz i przeprowadzonych rozmów utrzymanie zatrudnienia na poziomie 800 osób to najbardziej optymistyczny scenariusz dalszego jej rozwoju. Zmieniający się klimat i konkurencja na rynku soli drogowej w Polsce spowodowały ograniczone możliwości dalszego funkcjonowania przedsiębiorstwa w oparciu o ten produkt. Wprowadzane dotychczas nowe produkty oparte na wydobywanej soli nie są wystarczającą alternatywą dla soli drogowej. Trwające prace nad wygenerowaniem innych możliwości jak choćby budowa warzelnicy oraz analiza wykorzystania komór do składowania odpadów przemysłowych może pozwolić przekształcić optymistyczny scenariusz zatrudnieniowy w scenariusz realistyczny.

Przedstawione przy każdym działaniu wskaźniki monitoringu pozwolą określić czy i w jakim stopniu nastąpiła realizacja przyjętego celu.

Wskaźniki monitoringu: Liczba zatrudnionych pracowników (osoby), Liczba podjętych działań inwestycyjnych przez KSK (szt.), Przychody ze sprzedaży (zł/rok).

1.2 Powstanie nowych małych i średnich podmiotów w gminie Kłodawa i powstanie miejsc pracy.

Gmina Kłodawa potrzebuje innych przedsiębiorstw niż Kopalnia Soli „Kłodawa” S.A. do długoterminowej stabilizacji swojej sytuacji gospodarczej i do wprowadzenia nowych impulsów rozwojowych. Dzisiaj gospodarka gminy oparta jest zbyt silnie na jednym podmiocie gospodarczym, który jest przedstawicielem typowego przemysłu surowcowego. Potrzebne jest bardziej różnorodne przetwarzanie surowców wyprodukowanych na terenie gminy. Dotyczy to zarówno soli kamiennej jak i rzepaku. Potrzebne jest pojawienie się nowych inwestycji w zupełnie nowych branżach zarówno ze strony inwestorów zewnętrznych, jak i ze strony lokalnych przedsiębiorców. Gmina Kłodawa potrzebuje nowych, atrakcyjnych miejsc pracy.

Wskaźniki monitoringu: Liczba nowych przedsiębiorstw (szt.), Wzrost zatrudnienia (%), Liczba utworzonych miejsc pracy (szt.).

1.3 Rozwój turystyki jako nowy typ działalności i aktywności

Gmina Kłodawa ma potencjał do rozwoju działalności związanej z turystyką. Bliskość Uniejowa, trasa podziemna w Kopalni Soli „Kłodawa” S.A. i inne lokalne atrakcje mogą istotnie rozwinąć tę gałąź gospodarki, która może dać zatrudnienie wielu osobom. Turystyka w gminie Kłodawa ma szansę rozwijać się w porozumieniu kilku, bądź kilkunastu współpracujących gmin, które wspólnie budują produkt lub produkty turystyczne.

Wskaźniki monitoringu: Korzystający z obiektów turystyki (os.), Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin (odwiedziny/rok).

1.4 Rozwój przedsiębiorczości mieszkańców

Gmina Kłodawa powinna dążyć do wzbudzania większej przedsiębiorczości swoich obywateli. Dzisiejsza ilość podmiotów gospodarczych szczególnie małych i średnich jest dalece niewystarczająca. W gminie Kłodawa potrzebne są nowe podmioty o skali przekraczającej zatrudnienie 10 osób i pozwalające działać na rynku znacznie szerszym niż

tylko teren gminy czy sąsiednich gmin. Pozwoli to wejść na teren innych powiatów, sąsiednich województw. Brak takiego działania spowoduje, że gmina Kłodawa zostanie „sypialnią” i dostawcą siły roboczej dla podmiotów gospodarczych z Koła, Kutna, Włocławka, Łęczycy czy Poddębic.

Wskaźniki monitoringu: Liczba nowopowstałych przedsiębiorstw (szt.), Liczba nowoutworzonych miejsc pracy (szt.), Udział przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 10 osób w strukturze nowopowstałych przedsiębiorstw (%).

2. Infrastruktura

2.1 Infrastruktura niezbędna do dalszego rozwoju gospodarczego:

2.1.1 Infrastruktura drogowa, w tym droga nr 263 „oknem na świat”

Lokalizacja gminy Kłodawa bardzo istotnie związana jest z istniejącym systemem komunikacyjnym opartym na drodze krajowej nr 92 i autostradzie A2. Aby potencjalni inwestorzy chcieli postrzegać gminę jako dobre miejsce do inwestowania to system drogowy musi pozwalać w łatwy i szybki sposób na dostawy i wywóz produktów z terenu gminy. Kluczową rolę w tym systemie odgrywa droga wojewódzka nr 263 na odcinku Kłodawa – Dąbie, czyli połączenia z autostradą A2.

W ramach opisywanego celu strategicznego planuje się podjęcie działania związanego z budową, przebudową, rozbudową oraz remontem dróg gminnych wraz z powstaniem infrastruktury towarzyszącej. Konieczność realizacji tego działania wynika z utrudnień komunikacyjnych spowodowanych słabą jakością dróg, a tym samym ograniczających możliwość podejmowania przez mieszkańców zatrudnienia poza miejscem zamieszkania, korzystania z usług publicznych, a także dostępu do ważnych szlaków drogowych. Lokalna infrastruktura transportowa wymaga modernizacji lub remontu.

Wskaźniki monitoringu: Długość przebudowanych dróg (km), Liczba pojazdów poruszających się po przebudowanych drogach (szt.), Czas przejazdu przebudowanym odcinkiem drogi (h).

2.1.2 Infrastruktura terenów przeznaczonych pod rozwój działalności gospodarczej – tereny inwestycyjne szansą na rozwój

Dla dalszego rozwoju gminy Kłodawa niezwykle ważnym elementem są przygotowane tereny inwestycyjne przeznaczone na rozwój działalności przemysłowej. Gmina potrzebuje nowych inwestycji będących alternatywą dla zatrudnienia osób poza sferą górnictwa soli kamiennej. Infrastruktura takich terenów wymaga przygotowania infrastruktury drogowej, wodno-kanalizacyjnej, energetycznej i gazowej. Gmina Kłodawa stara się zwiększyć tereny inwestycyjne w celu możliwości utworzenia podstrefy ekonomicznej w ramach Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów istnieje możliwość nadania statusu Strefy terenom lub budynkom na rzecz projektu inwestycyjnego spełniającego jedno z następujących kryteriów:

A. Na terenach prywatnych

- Kryterium nowych miejsc pracy

Kryteria dla powiatu kolskiego:

*Utworzenie co najmniej **120** nowych miejsc pracy albo poniesienie kosztów kwalifikowanych inwestycji w wysokości co najmniej **84 mln PLN***

- Kryterium działalności innowacyjnej

1. Działalność prowadzona w wyniku inwestycji będzie polegała na uruchomieniu wytwarzania nowych lub znacząco ulepszonych towarów niewytwarzanych na rynku polskim, lub świadczenia usług posiadających te cechy nieoferowanych w regionie, lub zostaną wprowadzone nowe rozwiązania technologiczne niestosowane dotychczas lub stosowane na rynku polskim nie dłużej niż rok;

2. Spełnienie kryterium zostanie potwierdzone opiniami co najmniej dwóch jednostek naukowych

*3. W związku z inwestycją utworzonych zostanie co najmniej **30** nowych miejsc pracy i poniesione zostaną koszty kwalifikowane inwestycji o wartości co najmniej **20 mln PLN***

- Kryterium branży BPO

- R&D

Kryteria oceny nieruchomości:

- uregulowany stan prawny
- możliwość zagospodarowania – preferowane przeznaczenie na cele inwestycyjne (przemysł, usługi)
- lokalizacja – przy szlakach komunikacyjnych, preferowane województwo łódzkie
- dostęp do infrastruktury technicznej
- obiekty komercyjne – hale produkcyjne i magazynowe, biura

B. Na terenach publicznych

- zgoda Rady Gminy (w formie uchwały)
- MPZP lub Studium – tylko działki nadające się pod działalność „strefową”
- zobowiązanie Gminy do wybudowania infrastruktury (jeśli nie jest pełna)
- geodezyjny opis granic terenu wraz z mapą
- minimalna powierzchnia : 10 ha

Wskaźniki monitoringu: Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych (ha), Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych (szt.), Liczba utworzonych miejsc pracy (liczba etatów).

2.1.3 Gazyfikacja gminy Kłodawa

Gazyfikacja gminy Kłodawa możliwa będzie w powiązaniu z doprowadzeniem gazu do dużych odbiorców przemysłowych. W przypadku gminy Kłodawa kluczowym czynnikiem jest zapotrzebowanie na gaz przez Kopalnię Soli „Kłodawa” S.A. Spełnienie tego warunku w istotny sposób mogłoby przybliżyć proces gazyfikacji gminy i doprowadzenia gazu do

terenów inwestycyjnych. Jednak z uwagi na brak konkretnych planów inwestycyjnych ze strony operatora Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa gmina poszukuje także alternatywnych rozwiązań w zakresie gazyfikacji. W ostatnim czasie pojawiły się potencjalne możliwości przyłączenia do sieci gazowej od strony Gminy Daszyna. Operatorem systemu dystrybucyjnego na potrzeby odbiorców zlokalizowanych na terenie gmin: Daszyna, Witonia oraz Łęczycza, powiat łęczycki, województwo łódzkie jest Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Daszyna Sp. z o.o. Inicjatywa związana z budową lokalnej infrastruktury dystrybucji gazu ziemnego – sieci gazowej wraz z przyłączami pojawiła się ze strony zainteresowanych gmin – Witonia oraz Daszyna. Władze gmin w celu poprawy jakości życia mieszkańców oraz w trosce o środowisko naturalne zawarły porozumienie polegające na podjęciu wspólnych działań zmierzających do wybudowania urządzeń przesyłowych gazu wraz z przyłączami gazu, umożliwiając mieszkańcom podłączenie się do wybudowanych urządzeń.

Wskaźniki monitoringu: Długość wybudowanej sieci gazowej (km), Liczba odbiorców gazu (szt.), Ludność korzystająca z gazu sieciowego (%), Zużycie gazu (m³).

2.1.4 Rozwój ciepła sieciowego

Gmina Kłodawa dysponuje dzisiaj systemem zaopatrzenia w ciepło mieszkańców opartym na ciepłowni będącej własnością Kopalni Soli „Kłodawa” S.A. Porozumienie w tej sprawie wiążące zmianę systemu zasilania kotłowni z miatu węglowego na gaz byłoby sposobem na stworzenie ekologicznego systemu ogrzewania gminy Kłodawa. Z punktu widzenia ekonomicznego bardziej uzasadnione wydaje się inwestowanie w jedno źródło ciepła i rozbudowa sieci, niż kosztowne inwestycje liniowe gazyfikacji w terenach miejskich, zurbanizowanych i wymiana wielu kotłowni indywidualnych.

Wskaźniki monitoringu: Długość sieci ciepłowniczej (km), Liczba odbiorców ciepła sieciowego (szt.), Zużycie ciepła sieciowego (GJ).

2.1.5 Instytucje otoczenia biznesu wspierające rozwój gospodarczy

Gmina Kłodawa potrzebuje rozwiniętego systemu usług wspierających rozwój gospodarczy. Stąd też potrzebna jest współpraca z instytucjami otoczenia biznesu specjalizującymi się w określonych usługach dla osób rozpoczynających działalność gospodarczą, dla mikro firm prowadzących już działalność gospodarczą w celu wsparcia ich dalszego rozwoju oraz specjalistycznej pomocy dla małych i średnich firm w celu dalszego rozwoju. Gmina Kłodawa potrzebuje też wsparcia instytucji zajmujących się współpracą z potencjalnymi inwestorami i promocją gospodarczą.

W obecnej sytuacji nie ma warunków i potrzeby do angażowania się gminy Kłodawa w powstanie specjalistycznej instytucji otoczenia biznesu. Podstawowym jednak wyzwaniem jest poprawa dostępu do usług proinnowacyjnych instytucji, których gmina Kłodawa nie posiada. Konieczna jest współpraca z ośrodkami działającymi w subregionie konińskim lub sięgnięcie do doświadczeń ośrodków z terenu sąsiednich województw. Potrzebne są takie instrumenty, jak fundusz pożyczkowy (np. JEREMIE), fundusz poręczeniowy, ośrodek świadczący podstawowe usługi dla osób rozpoczynających działalność i mikroprzedsiębiorstw, instytucje świadczące specjalistyczne usługi dla firm małych i średnich. JEREMIE oferuje wsparcie mikro, małym i średnim przedsiębiorcom na atrakcyjnych warunkach finansowania. Inicjatywa skierowana jest przede wszystkim do firm, które rozpoczynają działalność gospodarczą, nie posiadają historii kredytowej oraz nie posiadają zabezpieczeń o wystarczającej wartości. Zaletą funduszu jest brak wymaganego wkładu własnego, niskie oprocentowanie, elastyczność oraz wydłużony okres spłaty.

Wskaźniki monitoringu: Liczba firm korzystających z usług instytucji otoczenia biznesu (szt.), Liczba wspieranych przedsiębiorstw instrumentami finansowymi (szt.).

2.2 Infrastruktura niezbędna do poprawy jakości życia

2.2.1 Infrastruktura wodno-kanalizacyjna

W najbliższych latach wyzwaniem rozwojowym dla gminy Kłodawa jest z jednej strony poprawa jakości wody, co wymaga inwestycji związanych z obecnie funkcjonującymi ujęciami wody, jak również z procesem uzdatniania wody. Z drugiej strony gmina Kłodawa

przygotowała realizację ambitnego planu rozbudowy oczyszczalni i sieci kanalizacyjnej, która powinna objąć zarówno poprawę warunków życia mieszkańców, ale także stworzyć warunki do dalszego rozwoju gospodarczego.

Wskaźniki monitoringu: Długość wybudowanej, rozbudowanej lub zmodernizowanej kanalizacji sanitarnej (km), Długość wybudowanej, rozbudowanej lub zmodernizowanej sieci wodociągowej (km), Udział ludności korzystającej z kanalizacji (%), Udział ludności korzystającej z wodociągów (%), Stopień skanalizowania gminy (%), stopień zwodociągowania gminy (%).

2.2.2 Infrastruktura społeczna

W gminie Kłodawa potrzebny jest dalszy rozwój infrastruktury społecznej związanej z funkcjami kulturalnymi – miejsca spędzania czasu dla różnych grup społecznych (dzieci, młodzież, dorośli, osoby starsze). Niezbędny wydaje się także rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej związanej z zachodzącymi zmianami w polskim społeczeństwie, zmianie nawyków i większej potrzebie aktywności fizycznej. Jednocześnie w związku ze starzeniem się społeczeństwa potrzebne jest stworzenie infrastruktury zapewniającej warunki do życia osobom starszym.

Ludność zamieszkała na obszarach wiejskich w porównaniu do mieszkańców miast ma znacznie słabszy dostęp do infrastruktury kulturalnej. Tym samym gmina Kłodawa dążąc do poprawy warunków życia mieszkańców planuje rozbudowę i modernizację budynków pełniących funkcje kulturalne, w tym świetlice wiejskie. Realizacja tego działania ma na celu zapewnienie odpowiednich warunków do organizowania wydarzeń artystycznych, kulturalnych czy integracyjnych, wspierając tym samym rozwój lokalny obszarów wiejskich.

Wskaźniki monitoringu: Liczba nowopowstałych obiektów sportowych (szt.), Liczba nowopowstałych obiektów kulturowych (szt.), Liczba osób korzystających z nowopowstałych obiektów (osoby).

3. Jakość życia

3.1 Proinnowacyjny samorząd wspierający zmiany w gminie i współpracujący z gospodarką

Gmina Kłodawa musi w najbliższych 10 latach aktywnie wykorzystać wszystkie nadarzające się okazje do rozwoju społeczno-gospodarczego, co oznacza również istotny udział w procesach rozwojowych województwa wielkopolskiego. Program WRPO 2014+ jakkolwiek nie gwarantuje gminie konkretnych projektów to dostarcza istotnego argumentu rozwojowego w postaci preferencji związanych z lokalizacją i poziomem rozwoju. Te preferencje dotyczą zarówno obszarów bezpośredniej aktywności samorządu, jak również aktywności otoczenia samorządu, w tym przedsiębiorców, organizacji pozarządowych.

1. Planowanie przestrzenne na potrzeby rozwoju gospodarczego i społecznego gminy do roku 2025.
2. Innowacyjne zarządzanie infrastrukturą techniczną na terenie gminy z wykorzystaniem nowych technologii.
3. Promowanie gminy i lokalnej gospodarki przyjaznej dla inwestycji i rozwoju gospodarczego – tereny inwestycyjne.
4. Aktywna współpraca z przedsiębiorstwami: dużymi, średnimi i małymi oraz potencjalnymi inwestorami.
5. Rozwój współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Rezultatem tych działań powinna być wyższa społeczna akceptacja dla działań wspierających inicjatywy samorządu w zakresie wzrostu przedsiębiorczości i innowacyjności.

Wskaźniki monitoringu: Udział terenów objętych miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (%), liczba przeprowadzonych działań promocyjnych (szt.), Odsetek przedsiębiorców pozytywnie oceniających współpracę z gminą (%), Odsetek organizacji pozarządowych pozytywnie oceniających współpracę z gminą (%).

3.2 Aktywność i zaangażowanie obywateli poprzez projekty i przedsięwzięcia wspierające rozwój

Gmina Kłodawa musi w większym zakresie postawić na inicjatywy wspierające aktywność i zaangażowanie obywateli: od dzieci i młodzieży poprzez osoby dorosłe, aktywne zawodowe po rzeszę emerytów i osób starszych. W tym względzie do gminy Kłodawa muszą trafić projekty realizowane przez różne organizacje i podmioty, które zaktywizują społeczeństwo. Ważne jest, aby były to inicjatywy wspierające rozwój zarówno gospodarczy, jak i społeczny. Oznacza to potrzebę stworzenia klimatu na powstawania inicjatyw mieszkańców, jak również otwartość na inicjatywy przychodzące z zewnątrz, a mające wpływ na gminę Kłodawa.

Wskaźniki monitoringu: Liczba podjętych inicjatyw społecznych (szt.), Liczba wspartych przedsięwzięć z udziałem gminy (%), Liczba zawartych porozumień o współpracy na rzecz realizacji usług aktywnej integracji (szt.).

3.3 Edukacja wspierająca rozwój gminy i tworząca nowe szanse

Bardzo istotnym elementem dalszego rozwoju gminy Kłodawa jest rozwój systemu edukacyjnego. Z jednej strony tego, na który bezpośredni wpływ ma gmina, z drugiej strony tego, który funkcjonuje na terenie gminy lub na terenie powiatu, z którego korzystają mieszkańcy gminy Kłodawa.

W tym zakresie potrzebne są zmiany w obszarze procesu edukacji, za które odpowiada bezpośrednio lub pośrednio gmina Kłodawa. Dotyczy to całego cyklu edukacyjnego: od nauczania przedszkolnego, poprzez system szkół podstawowych, szkół gimnazjalnych do kształcenia ustawicznego.

Konieczne są dwa działania w zakresie:

- 1) Prowadzenia zajęć z przedmiotu „przedsiębiorczość” z udziałem zaproszonych przedsiębiorców, ekspertów, wykorzystaniem gier symulacyjnych, metody projektów, burzy mózgów i innych innowacyjnych metod nauczania.

- 2) Zaproszenie do współpracy „profesjonalnych doradców zawodowych”, w celu prowadzenia zajęć z młodzieżą szczególnie przez całą 3 klasę gimnazjum, ale także poprzez spotkania z młodzieżą i rodzicami w klasie 1 i 2.

W zakresie kształcenia ustawicznego, jakie odbywa się w Kłodawie konieczna jest współpraca z Starostwem Powiatowym w Kole, podobnie jak w sprawie szkolnictwa ponadgimnazjalnego zawodowego (szkoły zawodowe i technika) w celu zapewnienia w Kłodawie i Kole warunków dla edukacji odpowiadającej przyszłemu zapotrzebowaniu gospodarki.

Dostosowanie kształcenia ustawicznego do potrzeb rynku pracy to kolejne wyzwanie dla gminy Kłodawa. Dotyczy to zaspokojenia potrzeb dzisiejszego rynku i głównych podmiotów na tym rynku, ale przede wszystkim z uwagi na długie cykle kształcenia, na planowanie rozwoju gminy w kontekście zmian w zakresie przedsiębiorczości:

- dopasowanie kształcenia pod potrzeby gospodarki,
- analiza zawodów pod kątem zmian w polskiej gospodarce.

Jakość kapitału społecznego jest jednym z najważniejszych czynników dalszego rozwoju gminy Kłodawa. Od niej będzie zależało czy powstaną nowe inwestycje i czy gmina będzie się dalej rozwijała.

Gmina Kłodawa poprzez wsparcie zewnętrznej firmy zrealizuje w ramach projektów bezpłatne kursy dla mieszkańców na terenie gminy umożliwiające przekwalifikowanie zawodowe, dostosowane do potrzeb rynkowych. Zakres oferowanych usług szkoleniowych to kursy zawodowe górnicze w zawodzie: górnik eksploatacji podziemnej, kursy operatorów maszyn budowlanych i drogowych w zawodzie, mechanik maszyn i urządzeń drogowych, wykonywanie i naprawa maszyn, urządzeń i narzędzi w zawodzie: Ślusarz – Mechanik.

Wskaźniki monitoringu: Liczba przeprowadzonych godzin w ramach zajęć z przedmiotu przedsiębiorczość (h), Liczba uczniów biorących udział w zajęciach z przedsiębiorczości (os.), Liczba przeprowadzonych konsultacji doradcy zawodowego (szt.), Liczba uczniów biorących udział w doradztwie zawodowym (os.).

3.4 Rozwój usług dla obywateli, z których mogą skorzystać na terenie gminy

Jest kilka obszarów związanych z usługami dla obywateli, na które gmina Kłodawa musi zwrócić szczególną uwagę w perspektywie do roku 2025. Ważnym elementem jest poziom usług medycznych, który wraz ze starzejącym się społeczeństwem będzie nabierał coraz istotniejszego znaczenia. Prowadzenie polityki senioralnej w podobnym zakresie jak polityki skierowanej do młodzieży. Bardzo istotnym elementem zapewnienia poczucia bezpieczeństwa i komfortu życia jest wygląd gminy, czystość ulic, miejsca parkingowe itp.

Wskaźniki monitoringu: Odsetek mieszkańców odczuwających poprawę jakości życia w gminie (%), Personel medyczny przypadających na 1000 mieszkańców, Liczba placówek medycznych przypadająca na 1000 mieszkańców, Nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca (zł).

Potencjalne źródła finansowania planowanych działań

Finanse publiczne pełnią istotną rolę w realizacji zadań zaspokajających potrzeby lokalnej społeczności, są także niezbędne do prowadzenia dalszego rozwoju samorządu gminnego w różnych obszarach jego działalności.

Źródła finansowania:

1. Środki własne
2. Dotacje i subwencje z budżetu państwa
3. Kredyty i pożyczki
4. Emisja obligacji
4. Fundusze krajowe i bilateralne
5. Partnerstwo publiczno-prywatne

Z uwagi na dużą dywersyfikację źródeł finansowania oraz szeroki dostęp do środków pozabudżetowych w tym rozdziale szczególną uwagę poświęcono funduszom unijnym obejmującym perspektywę finansową 2014 – 2020. Środki Unii Europejskiej to fundusze strukturalne i inwestycyjne: Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz

Spółeczny, Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, Europejski Fundusz Morski i Rybacki. Pozostałe źródła finansowania mogą stanowić inicjatywy służące osiągnięciu celów polityk unijnych, m.in.: instrument „Łącząc Europę” – program wspierający projekty infrastrukturalne w obszarze transportu, energetyki, i technologii informacyjnych; program „Horyzont 2020” – program na rzecz badań naukowych i innowacji; COSME – program skierowany do sektora MŚP, wspierający ich konkurencyjność; NER 300 – program służący finansowaniu inwestycji związanych z technologiami niskowęglowymi; LIFE – wspierający działania w zakresie ochrony środowiska; Erasmus+ – program z dziedziny edukacji i doskonalenia zawodowego; EaSI – program na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych; Kreatywna Europa – program Komisji Europejskiej wspierający sektory kultury, kina, telewizji, muzyki, literatury, dziedzictwa kulturowego; instrumenty Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Przedstawione powyżej źródła finansowania inwestycji, skierowane są do różnego typu beneficjentów: samorządu gminnego, spółek gminnych, mieszkańców, przedsiębiorców, organizacji pozarządowych, rolników i innych. Kluczowe znaczenie w perspektywie finansowej 2014 – 2020 będzie miał Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny, w którym przeznaczono pulę środków dla obszarów funkcjonalnych wymagających wsparcia procesów rozwojowych, do których należy gmina Kłodawa.

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2014 – 2020

OŚ

PRIORYTETOWA I. INNOWACYJNA I KONKURENCYJNA GOSPODARKA

Działanie 1.3. Wsparcie przedsiębiorczości i infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego

---

Poddziałanie 1.3.1 Wsparcie inkubacji przedsiębiorstw

Poddziałanie 1.3.2 Poprawa jakości usług na rzecz inkubacji przedsiębiorstw

---

Poddziałanie 1.3.3 Infrastruktura na rzecz rozwoju gospodarczego

---

Poddziałanie
1.3.1 Wsparcie
inkubacji
przedsiębiorstw

Na co można uzyskać dofinansowanie: zapewnienie przedsiębiorstwom w początkowej fazie działalności (do 24 miesięcy) usług potrzebnych do funkcjonowania przedsiębiorstwa (w tym np.: udostępnienie infrastruktury, usługi prawne i księgowo, doradztwo) oraz wsparcie inwestycyjne na zakup środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych.

Kto może skorzystać: Instytucje otoczenia biznesu (mikro, małe, średnie przedsiębiorstwa).

Poddziałanie
1.3.2 Poprawa
jakości usług na
rzecz inkubacji
przedsiębiorstw

Na co można uzyskać dofinansowanie: rozwój potencjału i poprawa jakości specjalistycznych usług oraz infrastruktury instytucji otoczenia biznesu na rzecz inkubacji przedsiębiorstw, w tym dla regionalnych inteligentnych specjalizacji

Kto może skorzystać: Instytucje otoczenia biznesu (mikro, małe, średnie przedsiębiorstwa).

Poddziałanie
1.3.3
Infrastruktura
na rzecz
rozwoju
gospodarczego

Na co można uzyskać dofinansowanie: kompleksowe tworzenie nowej i rozwój istniejącej infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego (w tym dla regionalnych specjalizacji) w szczególności na nieużytkach zlokalizowanych w pobliżu inwestycji transportowych, terenach zdegradowanych, wymagających rewitalizacji oraz uporządkowanie i przygotowanie terenów inwestycyjnych w celu nadania im nowych funkcji gospodarczych, uzbrojenie terenów inwestycyjnych, budowę lub modernizację układu komunikacyjnego terenu inwestycyjnego, budowę, rozbudowę lub modernizację innej wyspecjalizowanej infrastruktury technicznej na terenach inwestycyjnych oraz kampanie promocyjne (jako element uzupełniający projektu).

Kto może skorzystać: Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, stowarzyszenia oraz jednostki organizacyjne.

**OŚ
PRIORYTETOWA IV
ŚRODOWISKO**

Działanie 4.3 Gospodarka
wodno-ściekowa

Poddziałanie 4.3.1 Gospodarka
wodno-ściekowa

Działanie 4.4 Zachowanie,
ochrona, promowanie i rozwój
dziedzictwa naturalnego i
kulturowego

Poddziałanie 4.4.1. Inwestycje
w obszarze dziedzictwa
kulturowego regionu

Poddziałanie 4.4.2. Wydarzenia
kulturalne i historyczne

Poddziałanie
4.3.1
Gospodarka
wodno –
ściekowa

Na co można uzyskać dofinansowanie: budowę, rozbudowę i modernizację oczyszczalni ścieków komunalnych (w tym również w zakresie zagospodarowania osadów ściekowych), budowę i modernizację systemów kanalizacji zbiorczej (w tym rozdział sieci ogólnospławnej), budowę i modernizację systemów zaopatrzenia w wodę jako uzupełnienie w/w zadań, przy czym koszty związane z budową i modernizacją systemów zaopatrzenia w wodę mogą stanowić do 50% kosztów całkowitych inwestycji.

Kto może skorzystać: jst i ich związki, podmioty świadczące usługi wodno-ściekowe w ramach obowiązków własnych gmin.

Poddziałanie
4.4.1.
Inwestycje w
obszarze
dziedzictwa
kulturowego
regionu

Na co można uzyskać dofinansowanie: m.in. na rewitalizację, rewaloryzację, konserwację, renowację, restaurację, zachowanie, a także adaptację na cele kulturalne, obiektów oraz obszarów zabytkowych, obiektów przemysłowych i powojkowych o wartościach historycznych, rozbudowę, przebudowę instytucji kultury oraz wyposażenie instytucji kultury.

Kto może skorzystać: instytucje kultury, jednostki samorządu terytorialnego, związki i stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną, państwowe jednostki organizacyjne, uczestnicy PPP realizujący projekty hybrydowe na rzecz partnera publicznego, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, fundacje, prowadzące statutową działalność non profit (w rozumieniu ustawy o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej) w obszarze objętym wsparciem, kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i innych związków wyznaniowych, inne instytucje z sektora finansów publicznych, szkoły wyższe, przedsiębiorcy jako partnerzy projektów realizowanych przez beneficjentów.

**OŚ
PRIORYTETOWA
V. TRANSPORT**

Działanie 5.1. Infrastruktura drogowa regionu

Poddziałanie 5.1.1 Wzmocnienie układu powiązań drogowych (drogi wojewódzkie, będące w zarządzie Samorządu Województwa Wielkopolskiego)

Poddziałanie 5.1.2 Wzmocnienie regionalnego układu powiązań drogowych (drogi powiatowe i gminne oraz drogi wojewódzkie, będące w zarządzie miast na prawach powiatu)

Poddziałanie 5.1.1 Wzmocnienie układu powiązań drogowych (drogi wojewódzkie, będące w zarządzie Samorządu Województwa Wielkopolskiego)

Na co można uzyskać dofinansowanie: budowę, przebudowę, rozbudowę, modernizację dróg wojewódzkich, skrzyżowań, budowę, przebudowę, rozbudowę, modernizację obwodnic i obejść drogowych na drogach wojewódzkich, budowę, przebudowę, modernizację obiektów inżynierskich na drogach wojewódzkich, wsparcie poprawy bezpieczeństwa i przepustowości ruchu na drogach, systemy zarządzania ruchem, sygnalizację świetlną i dźwiękową.

Kto może skorzystać: jednostki samorządu terytorialnego ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego, posiadające osobowość prawną.

Poddziałanie 5.1.2 Wzmocnienie regionalnego układu powiązań drogowych (drogi powiatowe i gminne oraz drogi wojewódzkie, będące w zarządzie miast na prawach powiatu)

Na co można uzyskać dofinansowanie: budowę, przebudowę, rozbudowę, modernizację dróg powiatowych i gminnych, skrzyżowań, obwodnic i obejść drogowych na drogach powiatowych i gminnych, budowę, przebudowę, modernizację drogowych obiektów inżynierskich, systemy zarządzania ruchem, sygnalizację świetlną i dźwiękową.

Kto może skorzystać: jednostki samorządu terytorialnego ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego, posiadające osobowość prawną.

**OŚ
PRIORYTETOWA
VI. RYNEK PRACY**

Działanie 6.3. Samozatrudnienie i przedsiębiorczość

Podziałanie 6.3.1
Samozatrudnienie i przedsiębiorczość

Działanie 6.5 Doskonalenie kompetencji osób pracujących i wsparcie procesów adaptacyjnych

---

Działanie 6.3.1
Samozatrudnienie i przedsiębiorczość

Na co można uzyskać dofinansowanie: wsparcie na rzecz osób chcących założyć pozarolniczą działalność gospodarczą obejmującą: diagnozę kompetencji zawodowych w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej (obowiązkowy element rekrutacji), szkolenia i/lub doradztwo przygotowujące do rozpoczęcia działalności gospodarczej, dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej; pożyczki na rozpoczęcie działalności gospodarczej; wsparcie pomostowe w postaci usług doradczo-szkoleniowych o charakterze specjalistycznym (indywidualnych i grupowych) lub pomostowe wsparcie finansowe.

Kto może skorzystać: Wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej, podmioty wdrażające instrumenty finansowe.

Działanie 6.5
Doskonalenie kompetencji osób pracujących i wsparcie procesów adaptacyjnych

Na co można uzyskać dofinansowanie: wsparcie rozwojowe w ramach Podmiotowego Systemu Finansowania na rzecz: MŚP, pozwalające na adaptację do zmian w gospodarce, w szczególności usługi doradcze i szkoleniowe, rozwoju kompetencji i kwalifikacji osób pracujących w MŚP, w tym w wieku 50 lat i więcej oraz o niskich kwalifikacjach, w szczególności usługi szkoleniowe dostosowujące do potrzeb pracodawcy. Wsparcie typu outplacementowego dla osób przewidzianych do zwolnienia, zagrożonych zwolnieniem z pracy lub zwolnionych przyczyn dotyczących zakładu pracy.

Kto może skorzystać: wszystkie podmioty z wyłączeniem osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej lub oświatowej.

**OŚ
PRIORYTETOWA
VII WŁĄCZENIE
SPOŁECZNE**

Działanie 7.1 Aktywna integracja

Poddziałanie 7.1.2 Aktywna integracja – projekty konkursowe

Działanie 7.2 Usługi społeczne i zdrowotne

Poddziałanie 7.2.2 Usługi społeczne i zdrowotne – projekty konkursowe

---

Poddziałanie 7.1.2 Aktywna integracja – projekty konkursowe

Na co można uzyskać dofinansowanie: projekty z zakresu wsparcia działań, mających na celu integrację i aktywizację społeczno-zawodową osób, rodzin/grup/środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, przez wykorzystanie instrumentów aktywizacji: zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej, społecznej, działania o charakterze środowiskowym.

Kto może skorzystać: podmioty ekonomii społecznej, organizacje pozarządowe, instytucje rynku pracy, jednostki organizacyjne jst, państwowe jednostki budżetowe.

Poddziałanie 7.2.2 Usługi społeczne i zdrowotne – projekty konkursowe

Na co można uzyskać dofinansowanie: projekty poprawiające dostęp do usług wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, w tym działań na rzecz usamodzielnienia osób opuszczających pieczę zastępczą, projekty poprawiające dostęp do usług opiekuńczych i asystenckich, wsparcie dla projektów z zakresu zwiększenia dostępu do mieszkalnictwa wspomaganego, wsparcie opracowania i wdrażania programów wczesnego wykrywania chorób, leczenia oraz rehabilitacji medycznej dzieci, projekty służące dostarczaniu narzędzi rozwoju usług społecznych lokalnym usługodawcom i zwiększenie potencjału lokalnych społeczności do samodzielnego świadczenia usług społecznych i zdrowotnych, z wykorzystaniem narzędzi deinstytucjonalizacji.

Kto może skorzystać: podmioty ekonomii społecznej, organizacje pozarządowe, instytucje rynku pracy, podmioty utworzone przez jst realizujące zadania publiczne, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne oraz utworzone przez nie podmioty, państwowe jednostki budżetowe, podmioty lecznicze utworzone przez jednostki samorządu terytorialnego, niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, świadczące usługi medyczne w publicznym systemie ochrony zdrowia, jednostki organizacyjne jst w zakresie poprawy dostępu do usług wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej, osób starszych i z niepełnosprawnościami.

**OŚ
PRIORYTETOWA IX
INFRASTRUKTURA
KAPITAŁU
SPOŁECZNEGO**

Działanie 9.3 Inwestowanie
w rozwój infrastruktury
edukacyjnej i szkoleniowej

Poddziałanie 9.3.1 Inwestowanie
w rozwój infrastruktury przedszkolnej

Poddziałanie 9.3.2 Inwestowanie
w rozwój infrastruktury kształcenia
zawodowego

Poddziałanie 9.3.3 Inwestowanie
w rozwój infrastruktury edukacji
ogólnokształcącej

Poddziałanie 9.3.1
Inwestowanie
w rozwój
infrastruktury
przedszkolnej

Na co można uzyskać dofinansowanie: inwestycje w infrastrukturę wychowania przedszkolnego poprzez: adaptację, modernizację przebudowę, rozbudowę oraz wyposażenie i doposażenie, budowę i wyposażenie (sprzęt i pomoce dydaktyczne służące realizacji zadań dydaktycznych) nowych obiektów – tylko w uzasadnionych sytuacjach.

Kto może skorzystać: placówki wychowania przedszkolnego, jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną, organizacje pozarządowe.

Poddziałanie 9.3.2
Inwestowanie w
rozwój
infrastruktury
kształcenia
zawodowego

Na co można uzyskać dofinansowanie: inwestycje w infrastrukturę dydaktyczną szkół i placówek systemu oświaty kształcenia ogólnego, w tym laboratoria do matematyki, nauk przyrodniczych i edukacji języków obcych, poprzez: przebudowę, rozbudowę, adaptację, modernizację oraz wyposażenie nowych lub istniejących obiektów, budowę infrastruktury wzmacniającej sprawność fizyczną uczniów, inwestycje w infrastrukturę jednostek oświaty służących popularyzacji nauki i innowacji (tj. np. centra kreatywności, „Małe Koperniki”).

Kto może skorzystać: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną, szkoły i placówki systemu oświaty realizujące kształcenie zawodowe i ustawiczne i ich organa prowadzące, organizacje pozarządowe, szkoły wyższe wyłącznie w odniesieniu do działań promujących naukę i innowacyjność wśród uczniów niższych poziomów edukacji (zarówno kształcenia ogólnego i zawodowego).

Poddziałanie 9.3.3
Inwestowanie w
rozwój
infrastruktury
edukacji
ogólnokształcącej

Na co można uzyskać dofinansowanie: inwestycje w infrastrukturę dydaktyczną szkół i placówek systemu oświaty kształcenia ogólnego, w tym laboratoria do matematyki, nauk przyrodniczych i edukacji języków obcych, poprzez: przebudowę, rozbudowę, adaptację, modernizację oraz wyposażenie nowych lub istniejących obiektów, inwestycje w infrastrukturę jednostek oświaty służących popularyzacji nauki i innowacji (tj. np. centra kreatywności, „Małe Koperniki”).

Kto może skorzystać: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną, szkoły i placówki systemu oświaty realizujące kształcenie ogólne oraz ich organa prowadzące organizacje pozarządowe, szkoły wyższe wyłącznie w odniesieniu do działań promujących naukę i innowacyjność wśród uczniów niższych poziomów edukacji (zarówno kształcenia ogólnego i zawodowego).

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020

– priorytety oraz kierunki działań w ramach PROW 2014 – 2020 mają przyczynić się do rozwoju gospodarstw rolnych, poprzez działania takie, jak: modernizacja gospodarstw rolnych, restrukturyzacja małych gospodarstw rolnych, premie dla młodych rolników i inne. Oprócz tego planuje się działania poprawiające konkurencyjność oraz innowacyjność gospodarstw rolnych. Nowym instrumentem finansowym będzie działanie „Współpraca” – wspierające inwestycje związane z przetwórstwem i marketingiem artykułów w sektorze rolno-spożywczym, a także rozwój grup i organizacji producentów.

Priorytet 1 ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie i leśnictwie oraz na obszarach wiejskich

---

Priorytet 2 Zwiększenie rentowności gospodarstw i konkurencyjności wszystkich rodzajów rolnictwa we wszystkich regionach oraz promowanie innowacyjnych technologii w gospodarstwach i zrównoważonego zarządzania lasami

PRIORYTETY

PROW

2014 – 2020

Priorytet 3 Wspieranie organizacji łańcucha żywnościowego, w tym przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, dobrostanu zwierząt oraz zarządzania ryzykiem w rolnictwie

---

Priorytet 4 Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie ekosystemów związanych z rolnictwem i leśnictwem

---

Priorytet 5 Promowanie efektywnego gospodarowania zasobami wspieranie przechodzenia w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu

---

Priorytet 6 Promowanie włączenia społecznego, zmniejszania ubóstwa oraz rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

**DZIAŁANIA
PROW
2014 – 2020**

I. Transfer wiedzy i działalność informacyjna

II. Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw

---

III. Systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych

IV. Inwestycje w środki trwałe

V. Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich działań zapobiegawczych

---

VI. Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej

VII. Podstawowe usługi i odnowa miejscowości na obszarach wiejskich

---

VIII. Zalesianie i tworzenie terenu zalesionego

IX. Tworzenie grup i organizacji producentów

X. Działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne

XI. Rolnictwo ekologiczne

XII. Płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami (ONW)

XIII. Współpraca

XIV. LEADER

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2014 – 2020 – pula środków w ramach programu przeznaczona jest na inwestycje związane z gospodarką niskoemisyjną, ochroną środowiska, infrastrukturą techniczną i bezpieczeństwem energetycznym kraju. Beneficjentem działań uprawnionych do ubiegania się o wsparcie mogą być jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorstwa realizujące cele publiczne, administracja publiczna, instytucje ochrony zdrowia, instytucje kultury, nauki i edukacji, małe, średnie przedsiębiorstwa, organizacje i związki wyznaniowe.

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój na lata 2014 – 2020 – program finansujący badania, rozwój i innowacje, które będą musiały zostać wprowadzone na rynek. Wsparcie w ramach programu POIR otrzymają przedsiębiorstwa, jednostki naukowe, konsorcja przedsiębiorstw oraz jednostek naukowych, a także instytucje otoczenia biznesu.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014 – 2020 – w ramach programu przewidziano działania zmierzające w kierunku poprawy polityki i sytuacji na rynku pracy oraz edukacji, w tym także w szkolnictwie wyższym. Program będzie realizowany w dwóch trybach: konkursowym i pozakonkursowym. W pierwszym wymienionym trybie będą mogły wziąć udział instytucje rynku pracy, instytucje szkoleniowe, jednostki administracji rządowej i samorządowej, instytucje otoczenia biznesu, organizacje pozarządowe.

Program Operacyjny Polska Cyfrowa na lata 2014 – 2020 – celem programu jest zwiększenie dostępności do Internetu oraz upowszechnienie w społeczeństwie wiedzy i umiejętności korzystania z komputerów. O dotacje mogą ubiegać się przedsiębiorstwa telekomunikacyjne, jednostki administracji rządowej, jednostki naukowe, państwowe organizacje kultury oraz organizacje pozarządowe.

System monitorowania i ewaluacji Strategii

Monitoring Strategii powinien odbywać się regularnie. Miernikiem realizacji działań, celów szczegółowych oraz celu strategicznego powinien być właściwie dobrany zestaw wskaźników. Za realizację Strategii odpowiada samorząd gminy, którego reprezentanci – Burmistrz oraz pracownicy referatów – określają poziom nakładów i potencjalne źródła finansowania poszczególnych inwestycji. Coroczny prowadzony monitoring Strategii umożliwia obserwację zmian społeczno-gospodarczych w regionie. Ewaluacja i monitoring celów przyjętych w ramach opracowywanej Strategii rozwoju powinien weryfikować trafność wyznaczonych obszarów problemowych, celów i oczekiwanych rezultatów.

Wskaźniki monitorowania powinny spełniać kryteria zgodnie z zasadą SMART:

- Konkretność (S)
- Mierzalność (M)
- Dostępność (A)
- Trafność (R)
- Określoność w czasie (T).

Zaleca się także, by wyniki monitoringu były podsumowywane oraz sporządzane w formie corocznych raportów, które powinny być udostępniane do publicznej wiadomości. We wdrażaniu Strategii istotną rolę odgrywa samorząd gminny, ale także potencjalni interesariusze: mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje społeczne. Raport będzie podstawą formułowania rekomendacji w zakresie ewentualnej aktualizacji strategii lub zmian w dokumencie. Właściwa analiza i interpretacja danych pozwoli na ocenę stopnia realizacji Strategii.

Materiały źródłowe

„Strategie rozwoju regionów i miast. Metodologia i wskazówki praktyczne” 2008. Ewa Bończak – Kucharczyk.

„Rynek soli w Polsce – stan obecny i tendencje zmian”. 2008. Jarosław Kamyk

<http://www.uzdrowisko-cieplice.pl/pl/jaskinia-galos>

www.energiaodnawialna.net

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Powiat kolski na tle wybranych powiatów z województwa kujawsko-pomorskiego, łódzkiego i wielkopolskiego

Tabela 2. Gmina Kłodawa na tle wybranych gmin z województwa kujawsko-pomorskiego, łódzkiego i wielkopolskiego

Tabela 3. Podmioty według prowadzonej działalności w gminie Kłodawa, źródło: Dane GUS

Tabela 4. Liczba uczniów w placówkach oświatowych w gm. Kłodawa, źródło: dane GUS

Tabela 5. Odległości w kilometrach i czas dojazdu do większych miejscowości, opracowanie własne na podstawie Google Maps

Rys. 1. Trasa turystyczna Kopalni Soli Kłodawa, źródło: www.sol-klodawa.com.pl

Rys. 2. Liczba mieszkańców gm. Kłodawa na przestrzeni lat 2010 – 2014

Rys. 3. Udział absolwentów poszczególnych szkół w gminie Kłodawa

Rys. 4 Trasa turystyczna Kopalni Soli Kłodawa, źródło: www.sol-klodawa.com.pl

Rys. 5. Saldo migracji i przyrost naturalny w gm. Kłodawa, źródło: dane GUS